

m:
agazin

ODRŽIVA BUDUĆNOST ... JE VEĆ TU

NUDIMO VAM
Pređi na MAX!

TALENTI
Andrej Krčmar
Andrija Janjić

ZVIJEZDA PONUDE
Huawei Pura 70 serija

INTEGRISANA IT RJEŠENJA ZA BOLJE POSLOVANJE

Iskoristite visokokvalitetna, specijalizovana IT poslovna rješenja za efikasno upravljanje i automatizaciju ključnih poslovnih procesa uz povećanje produktivnosti, efikasnosti i profitabilnosti. Sva ASW rješenja razvijena su prema potrebama korisnika, čime su prilagođena konceptu poslovnih procesa malih i srednjih preduzeća, kao i velikih korporacija.

 imate prijatelje!

m:agazin

UVODNIK

Dragi naši,

Pred nama je još jedno ljeto, i još jedan broj m:agazina.

U njemu se vraćamo u prošlost pričom o 20 godina postojanja najpopularnije društvene mreže na svijetu, ali vas istovremeno vodimo u održivu budućnost, pa tako govorimo i o cirkularnoj ekonomiji i zašto nam je potrebna. Takođe, upoznajemo vas sa mladim talentima iz našeg okruženja te sa hrabrim pojedincima odlučnim da naše društvo učine boljim.

Tu je i zvijezda izdanja – nova Huawei Pura 70 serija, kao i više nego korisne informacije o tome kako da ostanete povezani na ljetovanju ili primijenite integrisana IT rješenja s ciljem boljeg poslovanja.

Vjerujemo da će ovo, 41. izdanje vašeg i našeg časopisa, biti istinsko osvježenje, dostojno ljeta pred nama.

Uživajte!

IMPRESUM

LJETO 2024.
BROJ 41
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: generalni direktor
dr Jelena Trivan

m:agazin TIM: Ana Ponjević, Stefan Ličina,
Sandra Stanić, Tanja Jurić, Predrag Laketa,
Jelena Maksimović, Darko Bajić, Aleksandra
Šobić, Milica Kondić, Iva Đudurović,
Vlatka Repac

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Rajka
Glamočika, Iva Đudurović, Mirela H. Mustafić,
Darko Bajić, Jelena Maksimović, Danijela
Marinković Orlić, Sandra Stanić, Tanja Jurić,
Predrag Laketa, Stefan Ličina, Jelena Pralica,
Lana Ostojić, Gorana Jović

LEKTOR: Saša Četojević

DIZAJN: Andrea Bojanić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA:

Andrea Bojanić / Aquarius

KORICA: Andrea Bojanić / Aquarius

FOTOGRAFIJE: Shutterstock

ADRESA REDAKCIJE: Vuka Karadžića 2, 78 000

Banjaluka // **TELEFON:** 051/240-875, 240-250

// **FAX:** 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // **WEB:** mtel.ba

SADRŽAJ

03 Uvod

U ovom broju govorimo o cirkularnoj ekonomiji, odnosno održivoj budućnosti koja je već tu, ali i o nekim sjajnim uređajima koje možete pronaći u ponudi m:tel kompanije, poput nove Huawei Pura 70 serije.

IMATE PRIJATELJE

06 Pređi na MAX!

10 Ostanite povezani na ljetovanju /ROMING TARIFNE OPCIJE

12 Strane za ekrane

16 Fashion Forward: nova Huawei Pura 70 serija osvaja tržište

20 Mnogo neta za turiste iz cijelog svijeta

NAJBOLJA
mreža u BiH

**22 „Ne zatvarajmo oči!
Zaštitimo djecu na
internetu“**

Održane panel-diskusije u
šest gradova BiH

**26 Zamijenite vašu 3G
karticu za brže iskustvo**

SUPERNOVA

28 Aktuelnosti iz Supernove

**DRUŠTVENA
ODGOVORNOST**

30 Dnevnik prijateljstva

SVIJET TEHNOLOGIJE

**42 Tema broja
ODRŽIVA BUDUĆNOST
... je već tu**

**46 Facebook - 20 godina
kasnije**

**50 BOOKTOK - strast
za čitanjem iznova je
rođena**

**52 Kako je SORA zaludila
svijet**

**54 Da li biste živjeli u
pokretnoj solarnoj kući?**

U DOBROM DRUŠTVU

57 U dobrom društvu
Brankica Janković, CEO
agencije Aquarius

59 Talenti
Andrej Krčmar

63 Talenti
Andrija Janjić

PREPORUKE

66 Preporuke

68 BIZ tarife koje štede

HBO MAX JE POSTAO MAX

Uživajte u unaprijeđenoj platformi s novim funkcionalnostima, potpuno novim pričama i više svjetova zabave

PIŠE:
STEFAN LIČINA

Max donosi sve što ste voljeli na HBO Max-u, uključujući Warner Bros., Cartoon Network i DC Universe produkciju, uz nezaobilazne sportske događaje uživo i sadržaje omiljenih brendova kao što su Discovery, TLC i HGTV. Uz to, na Max-u ćete moći da pratite svaki trenutak Olimpijskih igara u Parizu 2024. godine.

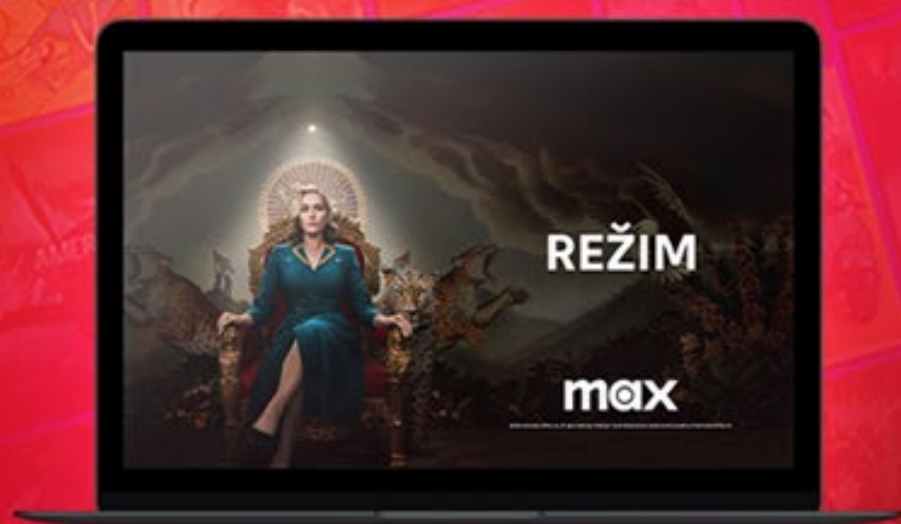
Ukoliko već tragate za naslovom koji će upotpuniti ove ljetne dane, na platformi možete pogledati „Dina: Drugi dio“ (Dune: Part Two), „Barbie“ (Barbie), „Wonka“ (Wonka) i Harry Potter filmove. Tu su, naravno, i premijum serije – „The Last of Us“, „Bijeli lotos“ (The White Lotus), „Euforija“ (Euphoria), „Pravi detektiv: Zemlja tmine“ (True Detective: Night Country), „Simpatizer“ (The Sympathizer) kao i „Bez oduševljenja, molim“ (Curb Your Enthusiasm).

Takođe, na Max-u su dostupni kulturni naslovi poput „Prijatelja“ (Friends), te omiljene serije kao što su „90 dana do vjenčanja“ (90 Day Fiancé), „Šef poslastičarnice“ (Cake Boss), „Zlatna groznica“ (Gold Rush) i „Goli i prestrašeni“ (Naked and Afraid).

Kao i do sada, svi m:tel IPTV korisnici koji imaju aktiviran dodatni paket TV programa HBO Premium ili HBO Premium HD mogu odmah gledati i Max sadržaje u okviru svog paketa. Max možete gledati na iPhone-u i iPad-u, android mobilnom telefonu i tabletu, Apple TV-u, Android TV-u, Chromecast-u, Samsung TV-u, LG-ju, Chrome OS-u, MacOS-u, Windows PC-ju, na konzolama za igranje: PS4, PS5 i XBOX One i mnogim drugim uređajima u budućnosti.

PREĐI NA max

Sve je tu.
I još mnogo toga.

m:tel

Serije i filmove gledajte istovremeno na tri različita ekrana, dodajte do pet personalizovanih profila za djecu i odrasle s posebno odabranim sadržajem, koji možete preuzimati i u pokretu.

Doživite više kulturnih serija, filmskih hitova, sporta uživo, rijalitija, dokumentaraca – sve to uz Max.

Za sve dodatne informacije pozovite naš Kontakt centar na 0800 50 000.

INTEGRISANA IT RJEŠENJA ZA BOLJE POSLOVANJE

M:TEL ASW

INTEGRISANA IT RJEŠENJA ZA BOLJE POSLOVANJE

PIŠE:
IVA ĐUDUROVIĆ

Poslovni procesi predstavljaju najvažniji dio sistema svake organizacije. Snaga digitalizacije ovih procesa ogleda se u promjeni tradicionalnog načina poslovanja korištenjem digitalnih tehnologija, ali i primjenom novih poslovnih modela koji su nastali kao rezultat transformacije. Brojni su razlozi zbog kojih se unutar kompanija implementiraju određene usluge i softverski proizvodi: praktičnost, brzina, sigurnost, jednostavnije praćenje troškova, lakša integracija sa drugim dijelovima sistema, globalna dostupnost, kao i ekološki aspekt – zaštita životne sredine.

Zasnovana na najsavremenijim tehnologijama, ASW poslovna rješenja omogućavaju vam da u svakom trenutku pristupite podacima vaše kompanije. Takođe, ova rješenja predstavljaju polaznu osnovu za povećanje produktivnosti, efikasnosti i profitabilnosti vaše organizacije, jer daju pravovremene i tačne informacije, povezuju različita funkcionalna područja poslovanja u jedinstvenu cjelinu i imaju visok stepen integracije.

Upravlajte poslovnim procesima brzo i efikasno

Kompanija m:tel prvi je telekom operater u BiH koji, u saradnji sa kompanijom ASW inženjering, nudi visokokvalitetna, specijalizovana softverska rješenja za optimizaciju organizovanja poslovnih procesa. S ciljem unapređenja poslovanja i poslovnih rezultata, sva rješenja razvijena su zahvaljujući potrebama korisnika, čime su prilagođena konceptu poslovnih procesa malih i srednjih preduzeća, kao i velikih korporacija.

Istovremeno, fleksibilnost softverskih proizvoda i pratećih usluga ogleda se u tome da su oblikovani prema IT potrebama kompanije te se na taj način potpuno prilagođavaju poslovnim zahtjevima i procesima na jednostavan način.

- **ERP sistem** – sveobuhvatan integralni informacioni sistem za upravljanje svim poslovnim procesima i resursima preduzeća: finansijama, knjigovodstvom, robom, materijalima, osnovnim sredstvima itd.
- **Sistem za upravljanje maloprodajom** – savremeni informacioni sistem koji podržava rad maloprodajnih objekata i pokriva raspon od manjih prodavnica, sa kompletnim rješenjem na jednoj radnoj stanici, sve do hipermarketa i robnih kuća sa desetinama kasa i centralizovanom bazom podataka.
- **Billing sistem za komunalna preduzeća** – sofisticirani softverski sistem za izračunavanje i prikupljanje različitih vrsta komunalnih usluga kao što su voda, gas, struja, grijanje, održavanje i čišćenje zgrada, odlaganje otpada i drugo.
- **BI sistem** – moderni sistem za podršku u donošenju odluka kroz prikupljanje, transformaciju i analizu poslovnih podataka kompanije iz različitih izvora.
- **Sistem za upravljanje logistikom** – sistem koji omogućava efikasno upravljanje transportom i manipulacijom robe u skladištu te osigurava da se roba otpremi u tačnim količinama na pravu lokaciju bez oštećenja, kao i da troškovi otpreme budu na optimalnom nivou.
- **Sistem za upravljanje proizvodnjom** – sistem koji omogućava praćenje svakog koraka u realizaciji radnih naloga, od raspoređivanja materijala do završetka proizvodnje i predaje proizvoda u magacin. Kroz sve ove procese prate se planirani i stvarno utrošeni resursi, a generišu se i relevantni izvještaji koji omogućavaju analizu performansi proizvodnje.
- **Billing sistem** – namijenjen je kompleksnim poslovnim sistemima u kojima je potrebno izvršiti obračun i naplatu proizvoda i usluga za veliki broj korisnika ili kada postoji veliki broj različitih usluga u ponudi koje se pružaju na različit način.
- **Sistem za naplatu parkinga** – sistem namijenjen svim gradovima koji žele da riješe problem parkiranja i efikasno upravljaju uređenjem parking-prostora.
- **Sistem za upravljanje programom lojalnosti** – alat za kreiranje marketinških kampanja i programa lojalnosti, pridobijanje novih kupaca i podsticanje postojećih, jer omogućava definisanje različitih prodajnih akcija, nagrada i popusta kroz primjenu savremenog koncepta – sakupljanje i trošenje bodova.
- **DMS sistem** – kreiran za automatsko upravljanje elektronskim dokumentima kroz cjelokupan životni ciklus u okviru organizacije, od prijema, njihovog kretanja, do konačnog arhiviranja (slike, skenirani dokumenti, mejlovi, dokumenti u elektronskom obliku).
- **CRM sistem** – omogućava centralizovano praćenje i kontrolu zahtjeva korisničke podrške, izdavanja naloga i planiranja dugoročnih aktivnosti (projekata) i njihovih realizacija u kompanijama.

Saznajte detaljne informacije i odgovore na vaša pitanja na koji način uz pomoć ASW integracijskih rješenja možete unaprijediti vaše poslovanje. Posjetite mtel.ba, zakažite sastanak ili pozovite 0800 50 300.

Ostanite povezani na ljetovanju

ROMING TARIFNA OPCIJA

PIŠE:
RAJKA GLAMOČIKA

Ljeto je pravo vrijeme za putovanja i uživanje na sunčanim destinacijama. Budite online gdje god da krenete i opušteno komunicirajte tokom odmora (ljetovanja). Čak i kada ste daleko od kuće, vaša komunikacija može ostati savršena. Sa m:tel roming tarifnim opcijama, ostanite povezani s porodicom, prijateljima i poslovnim partnerima gdje god da se nalazite.

Razmišljate o odlasku na udaljenu destinaciju izvan zemlje, možda i van Evrope, kako biste proveli odmor daleko od kuće? Gdje biste putovali kada biste mogli? Uz m:tel vaše želje postaju stvarnost. Ništa vas ne sprečava da postanete svjetski putnik. Ako imate avanturistički

duh, mogućnosti su neograničene, a nevjerovatna prostranstva i kulture samo čekaju da budu istraženi. Za vas nema prepreka – uz odabir željene destinacije i dobro raspoloženje, preostaje vam samo da izaberete m:tel roming tarifnu opciju i komunicirate bez brige o troškovima rominga.

m:tel vam nudi veliki broj različitih roming tarifnih opcija kako biste bez ograničenja komunicirali sa svima, gdje god da se nalazite. Bilo da putujete u region, Evropu ili druge dijelove svijeta, imamo rješenja koja odgovaraju vašim potrebama.

Istražujte svijet i uživajte u odmoru iz snova. Minuti za roming razgovore dostupni su vam za

Evropu, Australiju, Kanadu i SAD, dok su internet roming opcije još raznovrsnije, omogućavajući pristup internetu u zemljama zapadnog Balkana, Evrope, SAD, Kine, Turske, Tunisa, Egipta, Tanzanije i mnogim drugim.

Bez obzira na to da li ste pripejd ili postpejd korisnik, na osnovu destinacije i broja dana koje ćete provesti na nezaboravnom putovanju, izvan matične mreže, odaberite najprivlačniju m:tel roming tarifnu opciju i uživajte bez brige o neplaniranim troškovima. Tako ćemo vam pomoći da svoje putovanje obogatite nezaboravnim trenucima i iskustvima koja će vam ostati u sjećanju za cijeli život.

Ne propustite priliku da posjetite mjesta na kojima vaši snovi postaju stvarnost.

SAVJETI ZA KORIŠTENJE ROMING USLUGA:

Napominjemo vam da, ako to već niste učinili, posjetite bilo koje m:tel prodajno mjesto prije nego što krenete na put kako biste zamijenili vašu staru 3G SIM karticu novom **4G** karticom. Brojne telekomunikacione kompanije u zapadnoj Evropi i širom svijeta prestaju podržavati 3G mobilne mreže i prenos podataka putem 3G mrežnog standarda. Ovo praktično znači da će u tim zemljama pristup mobilnom internetu biti moguć samo preko 4G mreže.

Provjerite uslove prije putovanja:

Prije nego što krenete na put, provjerite uslove korištenja roming tarifa za zemlju u koju putujete.

Isključite nepotrebne usluge:

Isključite automatsko preuzimanje podataka aplikacija kako biste izbjegli neželjene troškove.

Koristite Wi-Fi gdje god je to moguće:

Kad god imate priliku, koristite Wi-Fi mreže za pristup internetu i smanjenje troškova.

Aktivaciju roming tarifnih opcija možete da izvršite putem sajta www.mtel.ba, aplikacije m:GO, portala Moj m:tel ili putem servisa Moj meni *100#. Izaberite m:tel i uživajte u bezbrižnom putovanju širom svijeta!

Ako se nalazite u romingu, možete pozvati m:tel korisničku službu za bilo koja pitanja. Broj korisničke službe je +387 66 10 10 10, a naplata poziva biće u skladu sa važećim cjenovnikom za zemlju i operatera.

Više informacija možete pronaći na www.mtel.ba ili pozivom na broj telefona **0800 50 000**.

Uživajte u putovanju i ostanite povezani sa m:tel-om!

Dočekajmo ljeto uz dobru filmsku
ponudu na m:tel IPTV-ju

STRANE ZA EKRANE

PRIPREMILI: MIRELA H. MUSTAFIĆ I PREDRAG LAKETA

Sa Silvesterom Staloneom u glavnoj ulozi, film „**Samaritanac**“ prati dječaka koji želi da otkrije da li je mitski heroj, koji je čuvao njegovu okolinu i nestao prije 20 godina nakon tragičnog događaja, još živ. Odlična krimi-priča na TV kanalu HBO.

Zasnovan na grafičkoj noveli Brađija F. Šuta, u režiji Džulijusa Averija, ovaj žestoki triler maštovit je novi pogled na žanr akcionih junaka. (Foto-HBO)

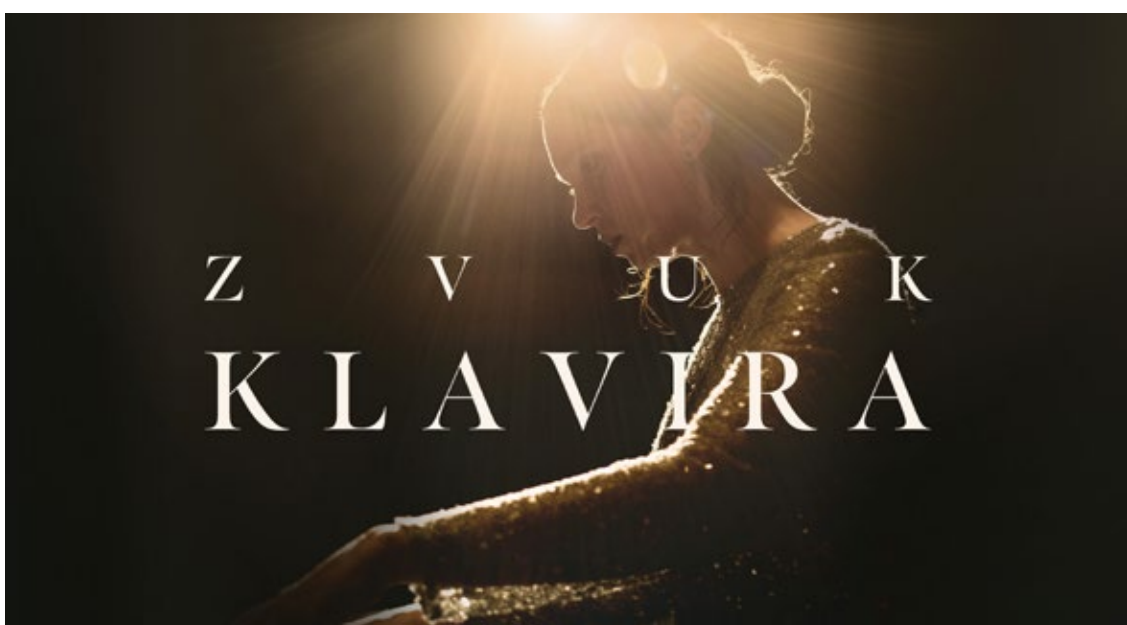
TV kanal HBO 2 priredio nam je izuzetno napet krimi-triler sa elementima misterije. Pogledajmo film „**Klub ubica**“.

Morgan Gejns dobije ponudu da ubije sedam osoba. Međutim, i oni treba da ubiju njega. Mora ih eliminisati te naći organizatora. Kako bi spasio ljubav svog života Sofi, prisiljen je na nemoguću žrtvu: može joj spasiti život samo tako da izgubi vlastiti. (Foto-HBO 2)

Film „**Vječna kćerka**“ je odlično dramsko ostvarenje sa biranim scenarijem. Preporučujemo na TV Cinemax.

Umjetnica i njena starija majka suočavaju se sa dugo zakopanim tajnama kad se vrate u bivšu porodičnu kuću, sada hotel progonjen misterioznom prošlošću. Briljantno i zadivljujuće istraživanje roditeljskih odnosa i onoga što ostavljamo za sobom. (Foto-Cinemax)

Budite uz TV Cinemax 2. Film „**Zvuk klavira**“ odvešće vas u svijet muzičke drame.

Film govori o dvadesettrogodišnjoj virtuoznoj pijanistkinji Dženifer Rodžers, koja je većinu svog života živjela sa strašnom tajnom. Kad joj se pruži prilika da se takmiči u finalu svjetski poznatog nadmetanja kraljice Elizabete, ponovno izranja sjećanje na traumatično iskustvo iz djetinjstva. (Foto-Cinemax 2)

DUG MORU 4 SUPERSTAR TV

Nestanak Olge predstavlja početak složene i duboko intrigantne priče koja vodi gledaoce kroz lavirint zagonetnih događaja, ostavljajući neizbrisiv utisak na svakoga ko se upusti u njen svijet. Brzo postaje očigledno da traganje za Olgu nije samo obično fizičko traženje, već predstavlja duboko duhovno putovanje kroz granice vremena, prostora i čak stvarnosti.

Na mističnom poluostrvu Luštica, Olga se suočava sa dubokim tajnama koje krije to mjesto, tajnama koje mora da otkrije prije nego što se njene mračne vizije pretvore u stvarnost. Dok Olga istražuje svijet mrtvih, suočava se sa svojom sopstvenom unutrašnjom tamom i otkriva do sada nepoznatu stranu svoje ličnosti. Istovremeno, njena majka Svetlana otkriva dijelove svoje prošlosti i korijene koji su dugo bili skriveni od nje same.

U međuvremenu, Periša, tragač za blagom Kraljevine Jugoslavije, ulazi u iskustvo koje prevazilazi granice ovog svijeta i otvara vrata ka „onostranom“. Sudbine naših junaka isprepliću se na neočekivane načine, otkrivajući ne samo događaje iz prošlosti, već i duboke traume i gubitke koje su nosili sa sobom kroz život. Svi junaci se udružuju kako bi pomogli Olgi u njenom teškom zadatku da okonča prokletstvo koje je zadesilo njenu sudbinu, ali istovremeno svako od njih je suočen sa sopstvenom unutrašnjom borbom i potragom za istinskim identitetom i smislom svog postojanja

KALKANSKI KRUGOVI 3

SUPERSTAR TV

U Dol stiže moćni Miroslav Spasić sa namjerom da okupi grupu istomišljenika i preuzme kontrolu nad Zabranom kako bi iskoristio njegove moći. Miona se udružuje sa Veliborom i ostalim stanovnicima kako bi sačuvala magični prostor Dola od najveće prijetnje koja mu je dosad zaprijetila. Kada preduzetnica misteriozno izgubi život, to pokreće lavinu novih nedoumica na koje svi pokušavaju da pronađu odgovore.

U međuvremenu, otkriva se tajna očinstva malog Gavrila, što dovodi do sukoba između dvije porodice i postavlja Stefana i Milanku pred važnu životnu odluku. Ostali odnosi takođe dolaze do svog razrješenja, a Vera se suočava sa dilemom da li da se vrati svojoj prvoj ljubavi ili da krene u potpuno novom pravcu. Miona će pronaći novu ljubav, ali će se istovremeno suočiti sa svojim najvećim životnim izazovom.

Velibor i Dara napokon uspijevaju da pronađu zajednički jezik. Iako je borba protiv Spasića uspješno okončana, Velibor vjeruje da Zabran i dalje nije potpuno zaštićen te da bi kao takav mogao ponovo privući nekoga ko bi želio da iskoristi njegove moći. Magdalena se pokazala kao pogrešan izbor za čuvarku, te je sada vrijeme da se pronađe prava osoba koja će postati nasljednica mitske Baba Gube. Kalkanski krugovi se polako zatvaraju, označavajući kraj jednog poglavlja i početak novog u životima stanovnika Dola.

AZBUKA NAŠEG ŽIVOTA 2

SUPERSTAR TV

U drugoj sezoni serije „Azbuka našeg života“ bavimo se izuzetno značajnom i globalnom temom partnerskog psihičkog zlostavljanja u koje gotovo neprimjetno biva upletena glavna junakinja Vesna.

U živote glavnih likova vraćamo se nekoliko mjeseci kasnije. Središte priče i dalje zauzimaju Vesna i Uroš Popović. Njihovi putevi naizgled se razilaze: dok Uroš s Anom gradi novi život, Vesna nastavlja sama i donosi odluku da se posveti sebi i svom poslu, pronalazeći radost i svoju svrhu u tome. Iznenada, i jedno i drugo se suočavaju sa okolnostima koje će trajno uzdrmati novonastali životni balans. Uporedo s njihovim, plete se i niz paralelnih priča i epizoda koje će gledaocima donijeti sve što je svojstveno ovoj modernoj bajci – životne trenutke pune iskrene emocije, uz preplitanje pitkog, inteligentnog humora i teških dramskih momenata, sa zapletom u vidu napetog trilera, u kojem će sudbine likova visiti o koncu.

Nova sezona serije donosi nam nastavak iskrene životne priče jedne urbane porodice u pokušajima da iznova nađe narušeni mir i spokoj, kao i odgovor na vječita pitanja: šta je zapravo potrebno za sreću i koja doza ljubavi je neophodna da bismo se osjetili voljenim.

HUAWEI Pura70 Series

XMAGE

FASHION FORWARD:

NOVA HUAWEI PURA 70 SERIJA
OSVAJA TRŽIŠTE

PIŠE:
IVA ĐUDUROVIĆ

Postavljajući nove standarde na tržištu pametnih telefona, kineski tehnološki gigant Huawei predstavio je novu Pura 70 seriju. Ova serija ističe se po naprednim specifikacijama, inovativnim funkcijama i elegantnom dizajnu. Takođe, uz integrisanu najsavremeniju tehnologiju i nevjerovatne mogućnosti, Pura 70 modeli zadovoljiće potrebe širokog spektra korisnika.

Huawei Pura 70: Porijeklom iz čistoće, rođen jedinstven

Huawei Pura 70 model odlikuje sofisticirani dizajn. Istovremeno, OLED ekran od 6,6 inča i sa visokom rezolucijom pruža izvanredno vizuelno iskustvo. Sa ostrim i živopisnim bojama, odličnim kontrastom i dubokim crnim tonovima, ovaj ekran je idealan za gledanje multimedijalnog sadržaja, igranje igara i svakodnevnu upotrebu, dok superizdržljivo Kunlun staklo povećava otpornost na pad, pretvarajući sigurne nezgode u bezbjedne.

Unutar Huawei Pura 70 uređaja nalazi se moćan Kirin 9010 procesor, koji obezbjeđuje vrhunske performanse, bez obzira na to da li je riječ o svakodnevnim zadacima poput pretraživanja interneta i korištenja društvenih mreža ili zahtjevnijim aplikacijama i igrama. Ovaj čipset, zajedno sa fantastičnom RAM memorijom, omogućava brzo prebacivanje između aplikacija, glatko izvođenje više zadataka u isto vrijeme i podržava najzahtjevnije igre. Istovremeno, velika interna memorija omogućava dovoljno prostora za razne datoteke i aplikacije.

Jedna od glavnih karakteristika Huawei Pura 70 serije su kamere i Pura 70 model nije izuzetak. Opremljen je naprednim sistemom kamera koji uključuje glavnu kameru od 50 MP sa velikim senzorom za bolje performanse u uslovima slabog osvjetljenja, ultra širokougaonu kameru od 13 MP, kao i periskopsku telefoto kameru od 12 MP sa optičkim zumom od 5x za daleke prikaze. Prednja kamera od 13 MP idealna je za selfije i video-pozive, nudeći visoku rezoluciju i odličan kvalitet slike. Zabilježite sve inspirativne trenutke uz ultraosvijetljenu kameru i HUAWEI XD Motion Engine – bilo da se radi o uzbuđenju talasima, živahnom sportskom trenutku ili prizoru koji oduzima dah.

Zahvaljujući Dual SuperCharge opciji, baterija kapaciteta 4.900 mAh obezbjeđuje cjelodnevnu autonomiju, čak i pri intenzivnijem korištenju. Istovremeno, EMUI 14.2 operativni sistem donosi brojne novine: napredne opcije prilagođavanja, poboljšane sigurnosne funkcije i integraciju sa Huawei ekosistemom. Sada možete da birate interaktivne teme u skladu sa vlastitim raspoloženjem!

Huawei Pura 70 je vrhunski pametni telefon koji kombinuje elegantan dizajn, vrhunski ekran, moćne performanse i napredne kamere. Sa dugotrajnom baterijom i brzim punjenjem, ovaj uređaj je idealan za korisnike koji traže visokokvalitetan telefon, sposoban da zadovolji sve njihove potrebe. Bez obzira na to da li ste ljubitelj fotografije, igara ili jednostavno tražite pouzdan uređaj za svakodnevnu upotrebu, Huawei Pura 70 je odličan izbor.

Huawei Pura 70 Pro: Avangardan sa težnjom ka autentičnosti

Huawei Pura 70 Pro predstavlja napredniji model u renomiranoj Pura 70 seriji Huawei pametnih telefona, namijenjen korisnicima koji traže vrhunske performanse, inovativne tehnologije i izuzetno iskustvo korištenja. Ovaj model donosi brojna unapređenja i postavlja nove standarde u svijetu mobilnih uređaja.

Huawei Pura 70 Pro, kao i model Pura 70, ističe se modernim dizajnom sa tankim profilom i elegantnim linijama. Ne samo da izgleda atraktivno, već je, zahvaljujući vrhunskim materijalima, izuzetno izdržljiv.

LTPO OLED ekran od 6,8 inča, visoke rezolucije, pruža oštru i živopisnu sliku. Ekran podržava specijalnu tehnologiju, koja omogućava prikaz bogatih boja i visokog kontrasta. Istovremeno, najnoviji Kirin 9900 procesor nudi vrhunske performanse i efikasnost, zbog čega je ovaj telefon odličan za multitasking i najzahtjevnije aplikacije.

Model Pura 70 Pro opremljen je naprednim sistemom kamera, koji uključuje glavnu kameru od 50 MP sa velikim senzorom i optičkom stabilizacijom slike (OIS) za snimanje detaljnih i oštrih fotografija čak i u uslovima slabog osvjetljenja. Zatim, ultra širokougaona kamera od 12,5 MP, koja je savršena za pejzaže i grupne fotografije, kao i makro telefoto kamera sa ultraosvjetljenjem od 48 MP, idealne su za sve vaše potrebe. Prednja kamera

od 13 MP obezbjeđuje visokokvalitetne selfije i video-pozive, sa podrškom za portret mod i napredne opcije za uljepšavanje. Zavirite u daljine i snimate ih zauvijek, uz opseg zuma od 200x2 i XD Fusion Pro Engine, da biste uhvatili i ono što ne vidite dobro golim okom.

Pura 70 Pro dolazi sa baterijom kapaciteta 5.050 mAh, koja ima mogućnost punjenja do 50% za samo 15 minuta, što je idealno za korisnike koji su stalno u pokretu. Takođe, podržano je i bežično punjenje, kao i reverzno bežično punjenje, koje omogućava punjenje drugih uređaja preko vašeg telefona.

Sa modernim dizajnom, kvalitetnim ekranom, moćnim performansama, naprednim kamerama i dugotrajnom baterijom, Huawei Pura 70 serija nudi sve što je potrebno za savremeni život. Bilo da ste student, profesionalac ili samo entuzijasta tehnologije, Huawei Pura 70 serija ima nešto za svakoga, a m:tel vam uvijek pruža mogućnost kupovine na rate.

Za više informacija posjetite www.mtel.ba i otkrijte potpuno novi način komunikacije.

POSLOVNI
KORISNICI

m:tel

NAJBOLJA
mreža u BiH

50%
POPUSTA

UZ
PRENOS
BROJA

BIZ TARIFE KOJE ŠTEDE

Unaprijedite vaše poslovanje uz fantastične BIZ tarifne modele! Prenesite svoj broj u Total Group i ostvarite 50% popusta na mjesečnu pretplatu i sve pripadajuće BIZ tarifne dodatke tokom cijelog perioda trajanja ugovorne obaveze.

Po svjetski priznatim mjerenjima kvaliteta mreže, od strane kompanija NetCheck i Systemics, m:tel je zvanično najbolja mreža u BiH.

m:tel

imate prijatelje!

MNOGO NETA ZA TURISTE IZ CIJELOG SVIJETA

Kupi startnu m:tel Dopuna pripejd karticu sa 100 GB neta dobrodošlice, a uz prvu dopunu dobijaš još dodatnih 500 GB bonusa

PIŠE:
JELENA MAKSIMOVIĆ

Planiraš da posjetiš BiH i treba ti dovoljna količina interneta za strimovanje, surfovanje, bindžovanje...

Za sve one koji planiraju posjetiti porodicu i prijatelje ili dolaze da se upoznaju sa ljepotama i turističkom ponudom kreirali smo turistički pripejd paket sa kojim je moguće surfovati i strimovati sadržaje u najboljoj mreži duže vrijeme.

m:tel Dopuna startni paket odgovoriće svim tvojim potrebama za bezbrižnom komunikacijom tokom boravka u BiH, jer ti donosi čak 100 GB mobilnog interneta odmah u startu i 500 GB bonusa nakon prve izvršene dopune. Ovaj turistički startni paket možeš da kupiš širom BiH po cijeni od 35 KM. 100 GB neta traje 7 dana, a ukoliko u periodu od 30 dana od dana aktivacije izvršiš dopunu računa, dobijaš još 500 GB bonusa sa periodom važenja od 10 dana od dana dopune računa.

Ova količina gigabajta sigurno će ti biti više nego dovoljna za sve tvoje potrebe, ali u slučaju da ipak želiš još, tu su dodatne Dopuna tarifne opcije putem kojih svoj račun možeš da dopuniš novim gigabajtima. Dodatne internet tarifne opcije dostupne su ti putem servisa Moj meni *100# ili korištenjem m:go aplikacije koju možeš preuzeti na Google Play Store-u, App Store-u ili Huawei AppGallery-ju.

Uzmi kontrolu nad svojim internetom uz ovaj posebni m:tel Dopuna startni paket i podijeli srećne trenutke provedene u BiH bez brige i ograničenja.

Za više informacija i pomoć pri aktivaciji Dopuna: Start paketa pozovi 0800 50 000 ili posjeti bilo koje m:tel prodajno mjesto širom BiH.

M:TEL NA NAJVIŠEM STEPENU LIKVIDNOSTI OD OSNIVANJA

PIŠE:
STEFAN LIČINA

Prema nezavisnoj analizi grupe ekonomskih eksperata koji prate tržište telekomunikacija u Evropi, kompanija m:tel je na kraju prvog kvartala 2024. godine dostigla najviši stepen likvidnosti od svog osnivanja. Tekući ratio likvidnosti m:tel-a je 0,86, što je jednako stepenu likvidnosti Telekoma Austrija. Uz to, ova kompanija je prvi kvartal završila sa 17% većom dobiti u odnosu na isti period prošle godine, što ekonomski stručnjaci ocjenjuju kao rezultat istorijskih odluka menadžmenta kompanije o politici isplate dividende i prodaji antenskih stubova.

Likvidnost m:tel-a iznad prosjeka telekomunikacione djelatnosti

Usljed velikih investicija i višegodišnje politike isplate cijele neto dobiti akcionarima, m:tel je godinama poslovao sa relativno niskom likvidnošću mjereno odnosom između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza. Tako je, prema finansijskom izvještaju za 2022. godinu, m:tel obrtnim sredstvima pokrivaio samo jednu trećinu svojih kratkoročnih obaveza.

Kraj 2023. godine doveo je odnos obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza gotovo jedan naprema jedan. Na kraju prvog kvartala 2024. godine, tekući ratio likvidnosti m:tel-a je 0,86, što je jednako stepenu likvidnosti Telekoma Austrija. Inače, prosjek za telekomunikacionu djelatnost jeste da na 100 jedinica kratkoročnih obaveza dolazi 81 jedinica obrtnih sredstva, što je prosječan ratio od 0,81.

Gotovina u obrtnoj imovini m:tel-a na gotovo 50%

Finansijski izvještaj s kraja prvog kvartala ove godine pokazuje da se, prvi put u finansijskoj istoriji m:tel-a, gotovina u obrtnoj imovini popela do nivoa od skoro 50%. Kompanija m:tel do sada nije bilježila veći nivo likvidnosti, a koji je nastao naplatom jednog dijela potraživanja po osnovu prodaje antenskih stubova.

Poređenja radi, m:tel je na kraju 2022. i 2023. godine na računima kod banaka i u svojim blagajnama imao oko 20 miliona KM, dok je sa 31. martom ove godine vlasnik 134,4 miliona KM gotovine.

Dobit m:tel-a u prvom kvartalu veća za 17%

Među pozitivnim pokazateljima poslovanja m:tel-a vidljivo je i da su obaveze u prva tri mjeseca ove godine, u odnos na kraj prošle godine, manje za 131 milion KM ili za 30%, a da je dobit veća za 17%.

Prema podacima MMF-a, inflacija u BiH u 2024. godini biće 3%, što dovodi do zaključka da bi realan rast neto dobiti m:tel-a mogao biti oko 14%. U poređenju sa očekivanim rastom bh. ekonomije, mjereno sa realnim BDP-om od oko 2,5%, sasvim je sigurno da će ovakav rast m:tel-a donijeti odličnu zaradu i njegovim akcionarima.

KAMPANJA „NE ZATVARAJMO OČI! ZAŠTITIMO DJECU NA INTERNETU“

Održane panel-diskusije u šest gradova BiH

PIŠE:
SANDRA STANIĆ

U martu ove godine, kompanija m:tel je, u saradnji sa Unicefom u BiH i „Plavim telefonom“, pokrenula veliku kampanju koja za cilj ima zaštitu djece na internetu, a u smislu edukacije i prevencije, odnosno uključivanje svih subjekata društva u razgovor o ovom problemu. Upravo zato su u okviru kampanje realizovane panel-diskusije širom BiH, u kojima su učestvovali stručnjaci koji se u svom svakodnevnom radu susreću sa problemom nasilja, zlostavljanja i zaštite djece od negativnih pojava u digitalnom dobu.

„Zadatak svih nas trebalo bi da bude da djeci i mladima pružimo sigurno okruženje za rast i razvoj. Mi to činimo na ovaj način, koristeći snagu svoga brenda, stvaramo prostor za dijalog o bezbjednosti djece na internetu. Svakako, to činimo tako što dajemo priliku ljudima iz struke da s nama podijele iskustva, konkretne uvide i savjete kako da internet učinimo bezbjednijim za naše najmlađe“, rekla je Ana Ponjević, direktorka Sektora za marketing i odnose s javnošću kompanije m:tel.

U **Sarajevu** je panel-diskusija održana sredinom aprila, a akcenat je stavljen na temu „Nasilje u digitalnom okruženju – kako se zaštititi“. Učesnici ovog panela bili su Nineta Popović, voditeljica Odjela za komunikacije Kancelarije UNICEF-a u BiH, Saša Risojević, direktor „Plavog telefona“, Lea Čengić, šefica Odsjeka za sadržaje i medijsku pismenost RAK BiH, te Saša Petrović, šef Odsjeka za borbu protiv kompjuterskog kriminala, FUP Sarajevo.

Panelisti koji su o važnoj temi „Prevenција nasilja i negativnih posljedica nasilja u digitalnom okruženju“ govorili u **Tuzli** bili su prof. dr Lejla Kuralić Čišić, socijalni pedagog sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Tuzli, Elmin Husanović, inspektor Odsjeka za seksualne delikte, maloljetničku delinkvenciju i nasilje u porodici MUP-a Tuzlanskog kantona, Maja Kovačević, psiholog i savjetnica na „Plavom telefonu“, i Dragana Bulić, direktorka organizacije „World Vision“ u BiH.

U **Mostaru** je akcenat panel-diskusije bio na temi „Djeca i internet – granice i pravila korišćenja“, a o njoj su razgovarali Kemal Maksumić, tužilac Kantonalnog tužilaštva Hercegovačko-neretvanskog kantona, Maja Kovačević, psiholog i savjetnica „Plavog telefona“, Edisa Demić, profesorka pedagogije i magistar sociologije, aktivistkinja Udruženja „Dignitet“ iz Mostara.

„Kako ostati bezbjedan na internetu – zadatak za sve subjekte društva“ bila je tema panela u **Trebinju**, na kojem su učestvovali Olivije Zimonja, načelnik Odjeljenja za visokotehnološki kriminalitet Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Nemanja Lubura, glavni inženjer za planiranje, razvoj i izgradnju servisa i servisnih sistema kompanije m:tel, Zorana Koprivica, sociolog iz Centra za socijalni rad Trebinje, i Maja Kovačević, psiholog „Plavog telefona“.

U **Bijeljini** su o temi „Digitalna pismenost kao neophodnost savremenog doba“ razgovarali Jelica Kokotović, inspektor za visokotehnološki kriminalitet u Policijskoj upravi Bijeljina, Slavica Kovrlija, istaknuti dipl. specijalni pedagog iz Centra za socijalni rad Bijeljina, i Biljana Mitrović, pedagog iz bijeljinske Osnovne škole „Sveti Sava“.

Razgovor o još jednoj veoma važnoj temi „Nasilje u realnom vremenu i virtuelnom svijetu – međusobni uticaj“, u **Banjaluci** su vodili Nineta Popović, koja vodi Odjel za komunikacije Unicefa u BiH, Marija Jakovljević, psiholog u Centru za socijalni rad Banjaluka, Darko Vukić, inspektor u Jedinici za visokotehnološki kriminalitet Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, te Maja Kovačević iz „Plavog telefona“.

Poruke koje su poslate s ovih panela jasno govore o potrebi za edukacijom o bezbjednosti u onlajn svijetu, kako roditelja, nastavnog osoblja i svih onih koji u svom poslu dolaze u kontakt sa djecom i mladima, tako i svih ostalih subjekata društva.

”

„Nasilje na internetu treba posmatrati holistički, to nije jedan izolovan slučaj, nego je fenomen nasilja, odnosno refleksija nasilja koje se dešava u stvarnom svijetu. Kada govorimo o djeci, bilo da su žrtve ili čak počinioci nasilja, svi oni su u svakom slučaju žrtve“, **rekla je Nineta Popović ističući potrebu uključivanja svih aktera u društvu u rješavanje ovog problema.**

„Primjećujemo porast broja djece koja nam se obraćaju upravo zbog izloženosti nasilju na internetu. Dodatna je komplikacija kada dijete nema razumijevanje roditelja, institucija, škola, što onda dovodi do porasta depresivnosti i anksioznosti kod djece i mladih. Ključ je komunikacija, odnosno povjerenje koje nastaje iz te komunikacije“, **naglasio je Saša Risojević iz „Plavog telefona“.**

Saša Petrović, inspektor FUP-a Sarajevo: „Nažalost, svaki dan je sve gora i gora situacija kada je riječ o sajbernasilju, jer su sve sofisticiranije aplikacije i sredstva komunikacije i sve teže je pratiti razvoj tehnologija i zaštite koju koristi druga strana.“

„Istakla bih naročito podsticanje djeteta na povjerenje kako bi se ono moglo obratiti nekom stručnjaku u obrazovnoj instituciji. Zaista je mnogo važno da dijete ima kome da se obrati u bilo kojoj situaciji“, **rekla je Lejla Kuralić Čišić.**

„Dijete traži prijatelje u virtuelnom svijetu, traži podršku i razumijevanje, ali nažalost, često je riječ upravo o predatorima koji se bave iznudama. Savjetodavne linije su važne, jer djeca teško dijele ovakve doživljaje 'oči u oči', pa im je mnogo lakše da se obrate telefonski ili da o tome pišu“, **naglasio je Elmin Husanović.**

„Samo u posljednjih godinu i po dana, nadležnim institucijama prosljedili smo 77 prijava sumnji na nasilje nad djecom i odraslim osobama, od čega se 21 odsto odnosi na nasilje putem interneta. Ono što je poražavajuće jeste činjenica da su neka djeca, prije nego što su se nama javila, trpjela to nasilje godinama“, **rekla je Maja Kovačević iz „Plavog telefona“.**

Dragana Bulić, direktorka organizacije „World Vision“ u BiH, navela je: „Istraživanje naše organizacije rađeno je s velikim brojem djece širom BiH, stručnjacima, profesionalcima... a dobili smo podatak da se 48 odsto djece osjeća nevidljivim svojim roditeljima, profesorima, starateljima, trenerima... Kad se dijete osjeća nevidljivim, ono je zaista u riziku. Upravo zato je i naziv ove kampanje 'Ne zatvarajmo oči!' veoma značajan. Ne samo da treba da ne zatvaramo oči, nego treba da otvorimo četvoro očiju, svi mi, kako bismo zapravo vidjeli šta naša djeca doživljavaju i rade na mrežama.“

„Zlo se ne dešava 'tamo negdje'. Svi se moramo uključiti u rješavanje problema, roditelji prvenstveno edukujući sebe, a onda i svoju djecu“, **poručio je tužilac Kemal Maksumić.**

Prof. Edisa Demić naglasila je važnost društvene podrške u zaštiti djece na internetu: „Društvo u cjelini mora preuzeti odgovornost za stvaranje sigurnijeg onlajn okruženja za djecu. Moramo promovisati odgovorno roditeljstvo u kojem roditelji postavljaju pravila i preuzimaju odgovornost. Prevencija treba da postane stil življenja.“

Olivije Zimonja, načelnik Odjeljenja za visokotehnoški kriminalitet MUP-a RS, rekao je: „Nužna je zajednička borba svih subjekata društva protiv opasnosti koje vrebaju na internetu, ali i kvalitetna i stručna edukacija, prvenstveno usmjerena ka roditeljima.“

Nemanja Lubura, inženjer iz m:tel-a, predstavio je posebno kreiranu uslugu „Siguran net“, koja se realizuje u gotovo svim školama Republike Srpske, a dostupna je i svim ostalim korisnicima m:tel-a: „Ova usluga, usmjerena na edukaciju korisnika i implementaciju naprednih tehnoloških rješenja, predstavlja korak ka stvaranju sigurnijeg onlajn okruženja i ima za cilj da filtriranjem sadržaja zaštiti sve one koji su na internetu, jer nije dovoljno samo omogućiti internet, već ga je potrebno učiniti sigurnim mjestom za učenje i napredak.“

Zorana Koprivica, sociolog, naglašava: „Važna je saradnja svih relevantnih institucija u borbi protiv onlajn prijetnji.“

Jelica Kokotović, inspektorica za visokotehnoški kriminalitet: „Digitalno doba donosi nove izazove, a naša odgovornost je osigurati da budemo korak ispred. Ne treba da zabranimo, već da ograničimo vrijeme provedeno na internetu. Roditelji moraju da imaju nadzor nad svojom djecom, a edukacija i saradnja su ključne u ovom procesu, posebno kad je riječ o zaštiti najmlađih.“

Slavica Kovrlija, dipl. specijalni pedagog, istakla je: „Naša uloga je višestruka – osigurati podršku djeci i roditeljima, ali i edukovati ih o pravilnoj komunikaciji, kao i o upotrebi digitalnih medija. Roditelji moraju prihvatiti ulogu koju roditeljstvo zahtijeva, a samo kroz zajednički, multidisciplinarni rad i saradnju možemo ostvariti sigurno onlajn okruženje i samim tim zdravo odrastanje.“

Biljana Mitrović, pedagog: „Kroz obrazovni sistem imamo priliku da oblikujemo digitalno odgovorne građane. Saradnja sa roditeljima i lokalnim zajednicama ključna je u postizanju tog cilja. Na osnovu te saradnje, mi smo škola u kojoj nema mobilnih telefona.“

Darko Vukić, inspektor, rekao je: „Razvoj tehnologije doveo je do povećanja nasilja, ali i do veće mogućnosti pronalaska dokaza. Važno je reći, koliko god da pričamo o prevenciji, to je malo. Problem se mora prepoznati i podijeliti da bi bio riješen.“

Marija Jakovljević, psiholog: „Djeca su prirodno radoznala, a mediji i društvene mreže daju im mogućnost da ta radoznalost ode pogrešnim putem. Digitalne platforme, društvene mreže su faktori koji imaju veoma snažan uticaj na vaspitanje i razvoj naše djece. Stoga je veoma bitno da se mi, u ime subjekata zaštite, što više bavimo ovom temom i u smislu edukovanja roditelja i nastavničkog kadra. Nasilje se može spriječiti pravilnom komunikacijom koja se može naučiti.“

ZAMIJENITE VAŠU 3G KARTICU ZA BRŽE ISKUSTVO

UKOLIKO JOŠ NISTE ZAMIJENILI SVOJU STARU 3G SIM KARTICU, VRIJEME JE DA TO UČINITE ODLASKOM U VAMA NAJBЛИŽE M:TEL PRODAJNO MJESTO

PIŠE:
JELENA MAKSIMOVIĆ

U današnjem digitalnom dobu, brz i pouzdan pristup internetu postao je neizostavan dio naše svakodnevne interakcije, posla i zabave. Zato, ukoliko još niste zamijenili vaše stare 3G SIM kartice za nove, 4G kartice koje će unaprijediti vaše iskustvo mobilnog surfovanja, učinite to što prije.

Šta vam donosi 4G kartica?

BRZINA KAO PRIORITET I BOLJE KORISNIČKO ISKUSTVO:

Dok 3G mreža možda daje osnovnu povezanost, 4G mreža pruža neuporedivu brzinu i iskustvo korištenja mobilnog interneta. Zamislite učitavanje stranica, gledanje videa ili slanje poruka bez ikakvog čekanja. To je ono što vam donosi 4G.

PUTOVANJE U INOSTRANSTVO:

Ukoliko planirate put u inostranstvo, treba da znate da sve više telekom operatera u Zapadnoj Evropi i svijetu ukida 3G mobilne mreže i podršku za 3G mrežni standard za prenos podataka. To, praktično, znači da je u tim zemljama korištenje mobilnog interneta moguće samo u 4G mreži. Uskoro će se to desiti i u našim matičnim mrežama.

POUZDANOST U POKRETU:

Da li ste ikada doživjeli prekide signala dok ste bili u pokretu? Sa 4G mrežom to je stvar prošlosti. Bez obzira na to da li ste na putu do posla ili istražujete nova mjesta, 4G vam pruža neprekidan pristup internetu.

BESPLATNA ZAMJENA:

Gdje god da živite u BiH, vašu staru karticu možete besplatno i brzo da zamijenite odlaskom u vama najbliže prodajno mjesto m:tel-a do kraja mjeseca jula.

Svijet se konstantno mijenja, a tehnologija ne zaostaje. 3G mreže polako se gase širom svijeta. Zamjenom vaše kartice osiguravate sebi ulaznicu u svijet novih tehnoloških mogućnosti.

Za sve informacije o zamjeni kartice i koracima koje treba da preduzmete pozovite 0800 50 000. Budite dio budućnosti mobilnog interneta – budite korak ispred!

Aktuelnosti iz Supernove

PIŠE:
DANIJELA MARINKOVIĆ ORLIĆ

Do ovog, sa nestrpljenjem iščekivanog novog izdanja m:agazina, lijepo vrijeme i radosno proljeće donijeli su novu energiju i snagu za nove početke, kao i odgovor čitaocima na pitanje koje smo priče nagradili u okviru nagradnog konkursa „Super ljudske priče“.

PRIČE KOJE VRAĆAJU VJERU U DOBRO – DOBRO JE BITI DOBAR

Izbor priča koje su nagrađene poklonima i predstavljanjem u javnosti svakako nije bio lak zadatak. Autori su sa ponosom predstavili svoje junake i njihove podvige, a odabrano je njih 14 koje su ostavile najveći utisak.

Da bi ovi dobri i plemeniti ljudi bili što bolje predstavljeni u javnosti, a njihove priče što bolje vama prepričane, naš tim napravio je mali putujući karavan kako bi se sreo s autorima i akterima priča.

Osim priča po koje smo krenuli, dobili smo nova nadahnuća i prijatelje koji su nas dočekivali kao najrođenije.

* u svemu super!

Topli doček u Goraždu, domaćinska atmosfera u Derventi, odlična baklava u Sanskom Mostu, divni susreti sa dobrim ljudima u Gradišci, Banjaluci i drugim mjestima znakovi su da plemeniti ljudi postoje i da naše društvo čine boljim mjestom za život.

Pozivam vas da zastanete na ovim redovima i svoju pažnju posvetite sekciji Super ljudskih priča na našem sajtu supernovabih.ba, jer priče koje ćete tamo zateći, vjerujemo da mogu da budu izvor inspiracije svima.

KAFA SA KORISNICIMA U FOČI

Naša super ekipa družila se početkom juna sa korisnicima u Foči.

U modernoj, obnovljenoj poslovnici Supernove dočekali smo korisnike iz ovog lijepog grada na jugoistoku zemlje i porazgovarali sa njima o njihovim iskustvima u korištenju naših servisa.

Osim povjerenjem za korištenje usluga, korisnici su nas nagradili i lijepim riječima, što nam je svakako veliki podstrek za dalji rad.

Super kafa upravo i jeste događaj koji organizujemo sa ciljem da se više upoznamo sa korisnicima kako bismo na licu mjesta saznali šta je ono što dobro radimo, a koje stvari bi trebalo da unaprijedimo kako bi naši korisnici bili zadovoljni.

NOVE POSLOVNICE ZA NOVI UŽITAK NAŠIH KORISNIKA

Tokom marta naša kompanija otvorila je dvije poslovnice – u Istočnom Sarajevu i Srpcu.

Nova moderna poslovnica u Istočnom Sarajevu nalazi se na adresi Dabrobosanska 33, na čuvenom šetalištu „Dr Miodrag Lazić“, dok se poslovnica u Srpcu nalazi u zajedničkom objektu sa poslovnicom kompanije m:tel na dobro poznatom mjestu u Ulici Mome Vidovića 13.

Nešto kasnije, u drugoj polovini aprila, otvorili smo i novu poslovnicu u Trebinju, u Ulici herceg Stefana Kosače 2.

Nove poslovnice uskoro otvaramo i u Bileći i Gacku kako bi korisnici usluga i sa ovih područja mogli još više uživati u komunikaciji sa našim kolegama u još prijatnijem i ljepšem ambijentu i atmosferi.

Kafa sa korisnicima

Foča

Istočno Sarajevo

Srbac

Otvorene nove poslovnice

Trebinje

Dnevnik prijateljstva

PIŠE:
SANDRA STANIĆ

HUMANOST

„NISTE SAMI, IMATE PRIJATELJE!“

U aprilu ove godine, samo tri mjeseca nakon što su predstavnici kompanije m:tel posjetili opštinu Bosanski Petrovac i povratničko stanovništvo ovih krajeva, završeni su radovi na obnovi kuće porodice Šobot u selu Bravsko, a porodici Jeličić donirana je poljoprivredna mehanizacija.

Zajedno sa svojim kolegama, ove porodice obišla je generalna direktorka kompanije m:tel Jelena Trivan, što je bila prilika da im i zvanično uruči donacije. Trivanova je podsjetila da kompanija m:tel kontinuirano prati ljude ovog kraja te da je i ova posjeta porodici Šobot i renovirana cijela kuća, nakon samo tri mjeseca od prve posjete, dokaz za to.

Nakon svih potrebnih građevinskih i tehničkih radova, kao i unošenja novog namještaja i bijele tehnike, porodica Šobot iz sela Bravsko, zahvaljujući upravo kompaniji m:tel, sada ima uslove za normalan život. Samohrani otac troje maloljetne djece Pero Šobot ovom prilikom zahvalio je m:tel-u, ne krijući oduševljenje renoviranom kućom.

Nakon sela Bravsko, ovaj svojevrsni humanitarni karavan posjetio je i porodicu Jeličić u Bosanskom Petrovcu i malog domaćina Miloša, koji je pri prethodnoj posjeti izrazio potrebu i želju da svoje domaćinstvo obezbijedi i traktorskom frezom sa priključkom. Jelena Trivan uručila je ovu donaciju kompanije porodici Jeličić. Miloš Jeličić

učenik je osmog razreda osnovne škole i glava porodice u kojoj žive majka, troje djece i nepokretna baka, a poklon koji su dobili od kompanije m:tel za njih znači život.

Ovom, kao i svim prethodnim donacijama koje je kompanija m:tel realizovala od početka akcije „Niste sami, imate prijatelje“, jasno je da je ulaganje u zajednicu i povratničke porodice na području Federacije BiH odgovorna misija ove kompanije sa generalnom direktorkom Jelenom Trivan na čelu, koja je akciju i pokrenula.

M:TEL U AKCIJI DARIVANJA KRVI

Aktiv dobrovoljnih davalaca krvi kompanije m:tel u martu ove godine organizovao je akciju dobrovoljnog davanja krvi u prostorijama Zavoda za transfuzijsku medicinu Republike Srpske u Banjaluci.

U duhu solidarnosti i humanosti, na ovaj poziv se odazvalo više od 30 zaposlenih, među kojima je dobar dio njih bio mlađih godina. To je posebno značajno, jer se pokazalo da je inicijativa Aktiva dobrovoljnih davalaca bila dobar podstrek svim zaposlenima koji mogu dati krv, kao i da postoji rastuća svijest o važnosti pružanja pomoći zajednici.

FUDBALOM PROTIV STIGME

Prijateljska utakmica fudbalskih ekipa Down Syndrom centra Banjaluka i kompanije m:tel odigrana je u Sportskoj dvorani „Centar“ u Banjaluci pod motom „Fudbalom protiv stigme i diskriminacije osoba sa Daunovim sindromom i žena Banjaluka“.

Ovo je još jedna u nizu aktivnosti kompanije m:tel koja osobama sa Daunovim sindromom potvrđuje da su voljene i podržane u svojoj zajednici. Kako bi i na ovaj način bilo pokazano da razlike ne postoje, fudbalsku ekipu Down Syndrom centra predvodila je generalna direktorka kompanije m:tel Jelena Trivan, koja je podsjetila da m:tel kontinuirano i stalno pomaže osobama sa Daunovim sindromom.

Direktor Down Syndrom centra Banjaluka Zoran Jelić ukazao je na probleme osoba sa Daunovim sindromom i kao jednu od najvećih prepreka naglasio neuvažavanje njihove starosne dobi te da ih zajednica doživljava kao djecu.

Svojim iskrenim i prijateljskim pristupom zajednici m:tel nosi imidž kompanije koja je odgovorna prema društvu u kojem posluje i koja je uvijek tu za sve one kojima je potrebna njena podrška.

VOZILO ZA POTREBE DOWN SYNDROM CENTRA BANJALUKA

Povodom Svjetskog dana lica sa Daunovim sindromom, na Jahorini je 21. marta 2024. godine održana velika manifestacija koju je organizovao Centar za socijalnu rehabilitaciju i radno osposobljavanje osoba sa Daunovim sindromom – Down Syndrom centar Banjaluka.

Na svečanom otvaranju manifestacije predstavljen je program socijalne rehabilitacije osamostaljivanja i radnog osposobljavanja osoba sa Daunovim sindromom i njihovog prvog socijalnog integrisanja u društvo. Osam osoba sa Daunovim sindromom potpisalo je ovom prilikom ugovore o radu sa Olimpijskim centrom „Jahorina“, gdje će samostalno živjeti i raditi, a Dejan Jokić, izvršni direktor za finansije kompanije m:tel svečano je predstavnicima DSC-a Banjaluka uručio i ključeve vozila čiju kupovinu je pomogla kompanija m:tel, a koje će služiti korisnicima Centra u njihovim redovnim aktivnostima i programima.

Obilježavanje Svjetskog dana osoba sa Daunovim sindromom na Jahorini bilo je povod i da se dodijele povelje zahvalnosti svima koji su nesebično podržali aktivnosti DSC-a Banjaluka i njegovih korisnika, među kojima su kompanija m:tel i generalna direktorka Jelena Trivan.

AUTIZAM GOVORI SRCEM

Povodom Svjetskog dana osoba s autizmom, u Banjaluci je održan tradicionalni humanitarni koncert „Autizam govori srcem“, koji su zajednički organizovali Centar za edukaciju „Tvoja riječ“ i Centar za specijalističke socijalne usluge „Za majku i dijete“.

Kompanija m:tel je dugogodišnji prijatelj ovih udruženja i već tradicionalno pruža podršku organizaciji ovog humanitarnog koncerta, a ovom prilikom predstavnicima kompanije uručena je zahvalnica za pomoć u organizaciji i održavanju ovog humanitarnog koncerta, kao i Povelja humanosti za posebnu pomoć u radu Centra „Tvoja riječ“. U okviru obilježavanja Svjetskog dana osoba s autizmom, u Banjaluci je 5. i 6. aprila, uz podršku kompanije m:tel, održan i 3. Kongres govora „Novi pristupi za novo doba“.

PREGLED I IMUNIZACIJA DJECE VAKCINOM PROTIV HPV-A U BANJALUCI

Povodom Evropske sedmice imunizacije, Centar za promociju zdravlja i prevenciju bolesti JZU Dom zdravlja u Banjaluci organizovao je pregled i imunizaciju djece uzrasta od 11 do 14 godina vakcinom protiv infekcije humanim papiloma virusom (HPV). Pomoć i podršku ovoj preventivnoj aktivnosti pružila je kompanija m:tel, koja je obezbijedila dva besplatna telefonska broja putem kojih zaposleni u ovoj zdravstvenoj ustanovi SMS-om pružaju informacije roditeljima i pozivaju ih da dovedu djecu na vakcinaciju.

Ova vakcina je dostupna i preporučena u kalendaru imunizacije Republike Srpske te je besplatna za oba pola i životnu dob od 11 do 14 godina.

TransformaciJA I TI

Udruženje građana „Centar za mame“ iz Banjaluke organizovalo je u Banjaluci motivacionu javnu tribinu posvećenu onkološkim pacijentkinjama pod nazivom „TransformaciJA i TI“, na kojoj se moglo čuti mnogo korisnih informacija i savjeta bitnih za edukaciju, prevenciju i podršku oboljelima od karcinoma dojke. Na ovoj tribini učestvovali su Ana Dornik iz Srbije, dobitnica nagrade za životno djelo za izuzetan doprinos u borbi protiv raka dojke, kao i doktori, psiholozi, influenseri, pacijentkinje i mnogobrojna publika. Bilo je to veče puno emocija u kojem su učesnici tribine poslali snažne poruke s ciljem da inspirišu i osnaže žene da preuzmu kontrolu nad svojim zdravljem.

Kompanija m:tel podržala je organizaciju ovog događaja, pokazujući tako posvećenost humanitarnim aktivnostima i podršku djevojkama i ženama koje se liječe od karcinoma dojke. Podržavajući ovaj društveno odgovorni projekat, m:tel se pridružio pružanju pomoći onkološkim klinikama i udruženjima u regionu.

SVE SMO MI HEROINE

Konferencija „Sve smo mi heroine“ održana je 17. aprila ove godine u Domu omladine u Banjaluci, uz podršku kompanije m:tel, a riječ je o inspirativnoj konferenciji na kojoj se razgovaralo o važnosti mentalnog zdravlja žena, kao i javnog govora, te uticaju medija i društvenih mreža.

U okviru jednodnevne konferencije održano je predavanje kriminologa o prepoznavanju nasilnika i načinima odbrane, zatim savjetovanje advokata o pravima žena u postupku, prije i poslije postupka, značaju sigurnih kuća, iznesene su smjernice psihologa o tome kada žena treba da posjeti psihoterapeuta, kao i predavanje o važnosti ginekoloških pregleda i prevenciji.

DJEČIJI SAJAM BANJALUKA

Kompanija m:tel ponovo je bila prijatelj i generalni sponzor manifestacije namijenjene najmlađima – Dječijeg sajma u Banjaluci – mjesta gdje su smijeh, pjesma, druženje i igra jedina pravila!

Tokom dva sajamska dana, u Sportskoj dvorani „Borik“, posjetioци su imali priliku da uživaju u najraznovrsnijim sadržajima, a za djecu ovo je bilo mjesto odlične zabave sa dosta iznenađenja, takmičenja, maštovitih i kreativnih, kao i sportskih i gejmerskih kutaka.

U m:tel kutku, kao i prethodnih godina, za mališane su bili obezbijeđeni sjajan zabavni sadržaj i pregršt poklona.

DJEČIJI SAJAM ISTOČNO SARAJEVO

Dječiji sajam u Istočnom Sarajevu održan je 8. i 9. juna. Ova manifestacija, po riječima organizatora, najveća je, najradosnija i najmasovnija porodična manifestacija u ovom gradu, tokom koje je upriličen bogat festivalski

program na kojem se predstavilo više od 500 mališana kroz plesne, dramske, muzičke, likovne i sportske aktivnosti.

Pored velikog broja izlagača iz svih krajeva regiona, svoj rad predstavile su i brojne organizacije za zaštitu dječijih prava, zdravstvene ustanove, sportski kolektivi, škole stranih jezika i slično.

Kompanija m:tel prepoznala je značaj ove porodične manifestacije, te je i ove godine pružila neophodnu podršku kroz generalno sponzorstvo Dječijeg sajma „Istočno Sarajevo 2024“, a za sve posjetioce pripremila je i realizovala zanimljive i kreativne radionice, edukacije, poklone, kao i posebno kreiran gejmerski kutak, gdje su mališani mogli uživati uz druženje i igru na Play Station 5 konzolama.

OBRAZOVANJE

„SIGURAN NET“ ZA SVE ŠKOLE U REPUBLICI SRPSKOJ!

Generalna direktorka kompanije m:tel Jelena Trivan i ministarka prosvjete i kulture Republike Srpske Željka Stojičić potpisale su u Banjaluci Sporazum o saradnji, na osnovu kojeg je omogućeno uvođenje usluge „Siguran net“ u svim osnovnim i srednjim školama Republike Srpske.

Nakon što je obezbijedila pristup internetu svim školama te na taj način omogućila djeci u Republici Srpskoj da imaju priliku da se obrazuju na najsavremeniji način, kompanija m:tel obezbijedila je i posebnu internet zaštitu kako bi najmlađi bili zaštićeni od svih opasnosti koje sa sobom nosi globalna mreža. Ministarka Željka Stojičić istakla je da je testna faza u 37 osnovnih i srednjih škola pokazala da postoji potreba da se radi filtriranje internet saobraćaja u školama, jer je pristup nedozvoljenim sadržajima potvrđen.

Sporazumom je definisan period od dvije godine u kojem će se koristiti usluga „Sigurnog neta“ u školama, a troškove usluge snosiće zajednički Vlada Republike Srpske i kompanija m:tel.

APP TAKMIČENJE – NAGRADNO PUTOVANJE U BARSELONU ZA POBJEDNIKE

Nakon što su izabrane najbolje aplikacije na Regionalnom app takmičenju, održanom u Beogradu u martu, tri

pobjednička tima nagrađena su petodnevnom putovanjem na veliki evropski događaj – OFFF festival u Barseloni. Tim iz Srednjoškolskog centra „Milutin Milanković“ iz Milića sa svojom aplikacijom ARTour bio je jedan od tri najbolja na takmičenju, te su imali priliku posjetiti festival u Barseloni, koji je održan od 4. do 6. aprila 2024. godine.

Pobjednici iz BiH Sergej Kaldesić i Vladimir Erić svojim vršnjacima i mlađim kolegama poručuju da se prijave na m:tel app takmičenje, jer, kako kažu: „Iskustvo sa app takmičenja za dalje prezentovanje i pojave u javnosti mnogo znači za mlade.“ Osim što su imali priliku da se druže sa vršnjacima iz regiona, iz Srbije i Crne Gore, te da prisustvuju trodnevnom festivalu, nagrada je pobjednicima ovogodišnjeg Regionalnog app takmičenja omogućila i upoznavanje sa španskom kulturom i tradicijom.

Njihov mentor, profesor Željko Nikolić, naglasio je da je prisustvo konferenciji bilo sjajno iskustvo za učenike: „Bili smo okruženi inspirativnim ljudima iz svijeta dizajna, tehnologije i kreativnosti. Upoznali smo se sa najnovijim trendovima, tehnologijama i idejama koje su oblikovale svjetsku scenu dizajna i digitalne umjetnosti. Predavanja, radionice i izložbe na konferenciji bili su

izuzetno inspirativni i obrazovni, pružajući nam uvid u širok spektar tema i područja.“

Sljedeći krug m:tel app takmičenja biće otvoren u oktobru ove godine, te je to odlična prilika za sve učenike srednjih škola u Bosni i Hercegovini da budu dio lijepo i pozitivne priče, učenja i druženja. Informacije o ovom takmičenju mogu da se pronađu na sajtu apptakmicenje.mtel.ba.

GIMNAZIJA BANJALUKA

Kao dugogodišnji prijatelj banjalučke Gimnazije, kompanija m:tel donirala je sredstava kojima su dvije

učionice ove škole potpuno adaptirane, a nabavljena je i oprema potrebna za izvođenje savremene nastave. Za sanaciju učionica, namještaj i tehničku opremu te postavljanje video-nadzora u cijeloj školi, kompanija m:tel je donirala više od 100.000 KM, a naredni korak je i nabavka računarske opreme.

Uz adaptaciju učionica, Gimnazija Banjaluka dobila je i sistem video-nadzora koji će omogućiti veću bezbjednost i učenika i profesora ove škole. Generalna direktorka kompanije m:tel Jelena Trivan prilikom posjete banjalučkoj Gimnaziji simbolično je predala u rad renovirane učionice direktorki škole Viti Malešević.

Obraćajući se učenicima i zaposlenima ove škole, Trivanova je istakla da je obrazovanje jedina sigurna investicija. „Kao učenici Gimnazije, vi ste elita jednog društva koja zaslužuje obrazovanje u pristojnim i moderno opremljenim učionicama“, poručila je Trivanova.

Ova donacija nastavak je sličnih aktivnosti koje je kompanija m:tel realizovala na elektrotehničkim

fakultetima u Banjaluci i Istočnom Sarajevu, kao i Prirodno-matematičkom fakultetu u Banjaluci, a ujedno i potvrda predanosti i usmjerenja da značajna sredstva ulaže u obrazovanje, kako bi mladi ostajali ovdje i obrazovali se u svojoj zemlji.

TELEVIZOR ZA OSNOVNU ŠKOLU „PETAR KOČIĆ“ IZ MRKONJIĆ GRADA

Kompanija m:tel donirala je Osnovnoj školi „Petar Kočić“ u Mrkonjić Gradu televizor koji će služiti za potrebe video-nadzora, s ciljem poboljšanja sigurnosnih uslova u ovoj obrazovnoj ustanovi. U okviru društveno odgovornog djelovanja, m:tel nastoji pomoći obrazovnim ustanovama na različite načine.

Pitanje bezbjednosti, naročito naših najmlađih, izuzetno je važno za kompaniju m:tel, kao telekom operatera. Ovom donacijom daje se doprinos upravo stvaranju sigurnijeg okruženja u obrazovnim institucijama, ali i u onlajn prostoru, što je fokus društveno odgovorne kampanje „Ne zatvarajmo oči! Zaštitimo djecu na internetu“, koju m:tel realizuje u partnerstvu sa Unicefom u BiH i „Plavim telefonom“.

OSNOVNA ŠKOLA „JOVAN CVIJIĆ“ DOBILA NOVE KOŠARKAŠKE TABLE

Učenici Osnovne škole „Jovan Cvijić“ od danas će na svom igralištu imati nove košarkaške table koje im je, u okviru svoje misije podrške obrazovnim institucijama, darovala kompanija m:tel. Ovo je samo jedna u nizu škola širom BiH koja je od m:tel-a dobila nove koševе i namještaj za opremanje školskih prostorija.

Prilikom uručjenja donacije iz m:tel-a je poručeno da ova donacija nije samo materijalna podrška, već i simbol angažmana kompanija u zajednici i brige za budućnost mladih generacija te nade da će ovakvi primjeri inspirisati i druge kompanije i pojedince da podrže lokalne škole i doprinesu unapređenju obrazovanja i sportskih aktivnosti u svojoj zajednici.

STRUČNA M:TEL PRAKSA 2024.

Ove godine kompanija m:tel prvi put organizuje ljetnu akademiju, u kojoj će studenti elektrotehničkih fakulteta imati priliku da se upoznaju s poslovnim procesima i tehnologijama te da osjete timski duh i steknu uvid u profesionalni rad. Program m:tel ljetne akademije obuhvata oblasti iz tehnološkog sektora koje su izuzetno atraktivne na tržištu rada za buduće inženjere. Studenti će biti u prilici da se uključe u poslovni ambijent i savremeni svijet tehnologija, gdje će na najbolji način da se pripreme za tržište rada po završetku studija.

Stručna praksa će se održati u avgustu 2024. godine, a na ovaj program imali su pravo da se prijave studenti sljedećih fakulteta: ETF Banjaluka, ETF Istočno Sarajevo, FET Tuzla, PMF Banjaluka i FTN Novi Sad.

PROGRAM SREDNJOŠKOLSKE PRAKSE U M:TEL-U ZAVRŠILO JOŠ 67 UČENIKA

Dugogodišnja uspješna saradnja Elektrotehničke škole „Nikola Tesla“ iz Banjaluke i kompanije m:tel nastavljena je i ove godine organizovanjem prakse za učenike ove škole. Čak 67 učenika trećih i četvrtih razreda, tehničara računarstva i tehničara telekomunikacija, završilo je program prakse u kompaniji m:tel.

Tokom zimskog i ljetnog polugodišta, učenici su radili sa stručnjacima koji su im prenijeli svoja znanja i iskustva te im predstavili sve aktivnosti kojima se jedan savremeni telekom bavi, a koje su usko vezane za njihove obrazovne profile. Stručna praksa omogućila je učenicima da se upoznaju sa radnim okruženjem, steknu uvide u različite poslove i da bolje razumiju svoja interesovanja kako bi donijeli odluke o pravcima svoje buduće karijere.

STRUČNO PREDAVANJE ZA STUDENTE PMF-A

Na Prirodno-matematičkom fakultetu u Banjaluci organizovano je stručno predavanje studentima matematičkog usmjerenja na temu važnosti uloge analitike pri donošenju poslovnih odluka. Predavanje je održala Marina Radić, šefica Službe za analizu i izvještavanje kompanije m:tel, a studentima je ovom prilikom predstavila način na koji su različiti modeli mašinskog učenja integrisani u proces poslovnog odlučivanja u m:tel-u.

Kompanija m:tel će, u saradnji sa profesorima PMF-a, nastaviti s podrškom studentima ovog fakulteta u nastojanju da pruži što veći doprinos razvoju jedne nove generacije profesionalaca u poslovnoj zajednici budućnosti.

KULTURA

TEATAR FEST „PETAR KOČIĆ“ 2024.

Kompanija m:tel je i ove godine, po tradiciji koja traje decenijama, generalni sponzor Teatar festa „Petar Kočić“, kao i cijele sezone Narodnog pozorišta Republike Srpske.

Početak juna održan je 26. Teatar fest „Petar Kočić“ u Narodnom pozorištu Republike Srpske u Banjaluci. Na repertoaru su se našle predstave „Ljudi od voska“, Narodnog pozorišta Sombor, „Crvena voda“, Hrvatskog narodnog kazališta iz Splita, „Ništa nećemo zaboraviti“, pozorišta „Bora Stanković“ iz Vranja, te predstava Bosanskog narodnog pozorišta iz Zenice pod nazivom „Drama o Mirjani i ovima oko nje“, dok je na kraju takmičarskog dijela programa izvedena predstava „Očevi i oci“, Narodnog pozorišta u Beogradu. Domaćin održavanja ove predstave bila je kompanija m:tel, kao generalni sponzor Teatar festa.

Po odluci stručnog žirija, najboljom predstavom ovogodišnjeg Teatar festa proglašena je upravo predstava „Očevi i oci“, po romanu Slobodana Selenića, u režiji Veljka Mićunovića, koji je dobio i nagradu za najbolju režiju.

Učast nagrađenih, na zatvaranju 26. Teatar festa, ansambl Narodnog pozorišta iz Beograda odigrao je predstavu „Sitnice koje život znače“, po romanu Lorenca Maronea, dramatisaciji Đorđa Kosića i u režiji Andreja Nosova.

I ove godine, pored predstava, posjetioci Teatar festa na raspolaganju su imali i bogat prateći program – tribine, promocije knjiga i časopisa iz oblasti dramske umjetnosti.

DANI JAGOŠA MARKOVIĆA

Publika Narodnog pozorišta Republike Srpske imala je priliku da, u okviru manifestacije „Dani Jagoša Markovića“, koja je trajala od 5. do 7. aprila ove godine, uživa u tri dramska komada koje je režirao ovaj proslavljeni pozorišni reditelj. U znak sjećanja na prerano preminulog reditelja, manifestaciju je otvorila predstava „Vrat od stakla“, u produkciji Jugoslovenskog dramskog pozorišta, nakon čega su odigrane i predstave „Čelava pevačica“ Centra za kulturu Tivat i „Urnebesna tragedija“ u koprodukciji Narodnog pozorišta u Beogradu i Narodnog pozorišta RS.

Generalna direktorka kompanije m:tel Jelena Trivan rekla je da je ovo prvi festival na prostoru bivše Jugoslavije koji se održava u čast Jagoša Markovića, iako je režirao u cijeloj regiji. „Razlog za to je što je Jagoš Marković pred smrt poželio da režira u Narodnom pozorištu Republike Srpske, oduševljen glumačkim ansamblom. Tako je nastala predstava 'Urnebesna tragedija' u koprodukciji sa Narodnim pozorištem u Beogradu, i to zahvaljujući m:tel-u. Tako se banjalučko pozorište upisalo u mapu najvećih pozorišta u kojima je režirao Jagoš Marković, a sada je i prvo pozorište u kojem će se igrati predstave Jagoša Markovića iz tri zemlje i to opet na inicijativu m:tel-a i Narodnog pozorišta Srpske“, izjavila je Trivanova.

Kompanija m:tel dio je svih važnijih kulturnih događaja, a kao dugogodišnji prijatelj Narodnog pozorišta Republike Srpske, pružila je podršku i ovom festivalu.

DANI VLADE S. MILOŠEVIĆA

Još jedno dugogodišnje prijateljstvo m:tel-a sa manifestacijom koja ove godine obilježava 25 godina postojanja, nastavlja se i ove godine. „Dani Vlade S. Miloševića“ održani su u aprilu u Banskome dvoru u Banjaluci te su tokom deset dana ugostili eminentne regionalne i domaće predavače i soliste – pjevače i instrumentaliste. Kroz edukativne radionice i predavanja domaćih i međunarodnih predavača intenzivno se radilo na proširivanju znanja studenata i đaka, a ove godine važan segment manifestacije predstavljao je međunarodni naučni skup koji se bavi istraživanjem rada Vlade Miloševića.

Organizator ove tradicionalne manifestacije je Akademija umjetnosti Univerziteta u Banjaluci u saradnji sa Muzikološkim društvom Republike Srpske, a kompanija m:tel i ove godine bila je ponosni prijatelj ove kulturne manifestacije.

MUZIKA

„ĐURĐEVDANSKI FESTIVAL“ PROSLAVIO 30 GODINA POSTOJANJA

„Đurđevdanski festival“ ove godine proslavio je veliki jubilej – 30 godina postojanja. Ova dugogodišnja manifestacija koja spaja kulturu, umjetnost, talenat, stvaralaštvo i autorski rad, postala je najveći festival dječije pjesme u Jugoistočnoj Evropi.

Kao dugogodišnji prijatelj festivala, m:tel je podržao „Đurđevdanski festival“ u njegovim uspjesima, a vrijednim nagradama tokom svih prethodnih godina učinio je ovo slavlje još posebnijim. Ponosna na ovo dugogodišnje prijateljstvo, kompanija m:tel i ove godine obezbijedila je vrijedne nagrade za najbolje učesnike festivala.

Najboljom pjesmom proglašena je „Nečujna pesma“, koju je izvela Maša Milovanović iz Beograda.

Ove godine na „Đurđevdanskome festivalu“ predstavila su se 23 izvođača iz Kine, Letonije, Rusije, Bugarske, Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Bosne i Hercegovine.

U IŠČEKIVANJU „BANJA LUKA FESTA“ 2024.

Jedan od najiščekivanijih muzičkih festivala regije – „Banja Luka Fest“, ove godine će od 4. do 6. jula na banjalučkoj tvrđavi Kastel ugostiti svjetskog virtuoza Hausera, najveću rok grupu na našim prostorima „Bijelo dugme“ i umjetnički par koji svi volimo Jelenu Tomašević i Ivana Bosiljčića.

Ove godine festival 4. jula otvara jedinstven nastup Hausera, koji će se publici „Banja Luka Festa“ pokloniti u okviru svjetske turneje „Rebel with a cello“. Druge večeri festivala, 5. jula, bićemo dio slavljeničke turneje rok grupe „Bijelo dugme“, koja ove godine obilježava 50 godina postojanja, a za kraj, uživaćemo u „Simfoniji u dvoje“, zajedničkom nastupu Jelene Tomašević i Ivana Bosiljčića u pratnji Simfonijskog orkestra Narodnog pozorišta Republike Srpske.

Kao prijatelj muzike, kompanija m:tel je i ove godine generalni pokrovitelj magičnog festivala na tvrđavi Kastel, koja samo za ovu priliku postaje ekskluzivna koncertna dvorana na otvorenom, sa crvenim tepihom i sjedećom platformom, na koju u Banjaluku stižu gosti iz cijele regije.

SPORT

RUN AND MORE WEEKEND

Sedmi put u Banjaluci je održan „Run and More Weekend“, u kojem su učestvovali trkači iz cijelog svijeta. Prvi su do cilja stigli Ivan Bubnov iz Crne Gore i Slađana Stamenković iz Srbije.

Prvog dana, već tradicionalno, održane su trke za najmlađe, kao i za učenike osnovnih i srednjih škola, zatim „Color fun run“ trka. Drugog dana održane su trke od 5, 10 i 21 kilometar, a druženje je organizovano i u m:tel kutku, gdje su bili spremni i pokloni za posjetioce. Takođe, vrijednim pametnim satovima nagrađeni su i najbrža Banjalučanka polumaraton trke Jelena Kosić te najbrži Banjalučanin Branislav Čelić.

m:tel je i ove godine bio ponosni sponzor ove manifestacije koja promovise zdrav život.

BANJALUKA LADIES OPEN 2024

Banjaluka je bila domaćin još jednog teniskog turnira „Banjaluka Ladies Open 2024“, koji je održan jubilarni 10. put i okupio je 32 igralice iz cijelog svijeta. Pobjednica ovog turnira bila je Živa Faltner iz Slovenije.

Ovaj prestižni turnir odigran je na terenima Teniskog kluba „Banjaluka“, a iz kalendara je ITF-a koji se igra za WTA bodove te nagradni fond od 15.000 dolara i 15 osvojenih bodova.

Glavni sponzor turnira i na ovom sportskom događaju bila je kompanija m:tel.

Sm:ART BUILDING

NADZOR 24h
dojava u realnom vremenu

PAMETNA POTROŠNJA
energije i novca

POSTAVKA BEZ ALATA
uz m:tel podršku

LAKO UPRAVLJANJE
preko pametnog telefona

PAMETNE ZGRADE - ZA UDOBAN I SIGURAN ŽIVOT!

Pretvorite stambene zgrade i komplekse u oaze sigurnosti i udobnosti uz najsavremenija, digitalna rješenja za pametno stanovanje!

m:tel *imate prijatelje!*

ODRŽIVA BUDUĆNOST ... je već tu

Održivi rast tokom vremena osigurava cirkularna ekonomija, koja se bazira na smanjenju potreba za novim sirovinama u svemu što proizvodimo i konzumiramo

PIŠE:
JELENA PRALICA

„Race Against Waste“ je atipično školsko takmičenje. Ono koje podstiče prelazak na cirkularnu ekonomiju.

U pitanju je, naime, inicijativa koja u Holandiji okuplja osnovne škole koje se takmiče u prikupljanju i reciklaži elektronskog otpada (e-otpada), poput laptopa, telefona ili CD player-a koji više nisu u upotrebi, nakon čega ti uređaji dobijaju novu svrhu.

Istovremeno, djeca na inovativan i zabavan način uče o recikliranju, a škola koja tokom jednog mjeseca prikupi najviše e-otpada osvaja putovanje!

Šta je cirkularna ekonomija?

Fokus u ovom primjeru je na cirkularnoj ekonomiji koja je – ekonomija budućnosti. Tačnije, ekonomija održive budućnosti, ako želimo čuti sve glasnije pozive na nužnost promjene sa trenutnog principa proizvodnje i potrošnje, odnosno linearne ekonomije (napravi, koristi, odloži). Ovaj princip je, dugoročno gledano, neodrživ, i toga postajemo sve svjesniji, zato što prirodni resursi ne mogu trajati vječno, a njihovu eksploataciju smo doveli do vrhunca. Zapravo, procjenjuje se da će nam, ako nastavimo ovim tempom, do 2050. biti potrebne tri planete!

Cirkularna ekonomija se, sa druge strane, bazira na smanjenju potreba za novim sirovinama u svemu što proizvodimo i konzumiramo, pa taj model osigurava održivi rast tokom vremena. Dakle, održivu budućnost, koja je zapravo već tu, a što bi trebalo da bude jedan od glavnih ciljeva „četvrte industrijske revolucije“, koja nam se trenutno događa.

Zapravo, cirkularna ekonomija je svojevrstan povratak prirodi – ideja proizlazi iz imitacije prirode, koja se regeneriše i sama od sebe obnavlja. U takvom poretku sve ima vrijednost i sve se koristi, pa tako i sam otpad postaje novi resurs, čime se održava ravnoteža između napretka i održivosti.

Pozitivni primjeri

Priča s početka ovog teksta nije jedina koja može poslužiti kao dobar primjer cirkularne ekonomije. Takva je, recimo, i ona o kompaniji Ocean Sole iz Kenije, koja čisti plaže i obale te od odbačenih ljetnih papuča i drugog plastičnog otpada proizvodi unikatne umjetničke predmete koje prodaje širom svijeta (upcycling). Na tim poslovima je angažovano više od 1.000 radnika, koji godišnje u priobalnom području prikupe oko 47 tona smeća, koje to zapravo kasnije prestaje biti.

Tu je i Refactory, prva fabrika cirkularne ekonomije u Evropi posvećena mobilnosti. To je industrijski i komercijalni ekosistem koji je u Flinsu, u Francuskoj, pokrenula Renault grupa, na način da svojim starijim modelima automobila produži životni vijek ili da oni postanu sirovina za nove.

Budućnost je – zelena

Svi ovi primjeri ukazuju na to da je cirkularna ekonomija ključna za zelenu i održivu budućnost. Ona znači manje otpada i zagađenja u svakoj fazi procesa proizvodnje, kao i smanjenje prekomjerne upotrebe štetnih proizvoda.

Izmjene u ovim oblastima su neophodne kako bismo preokrenuli klimatske promjene, ali na način da se vratimo na početak i iznova osmislimo kako da upotrebom novih materijala ili načina proizvodnje unaprijedimo privredu, ali i svakodnevicu, a samim tim i ostavljamo manji otisak te se pobrinemo za spas životne sredine.

Gdje smo mi?

Kompanija m:tel kontinuirano razvija nova tehnološka rješenja koja će podržati održivi razvoj i doprinijeti stvaranju boljeg svijeta za buduće generacije.

Kao vodeći telekomunikacioni operater u Bosni i Hercegovini, kompanija je okrenuta digitalnim tehnologijama, koje posjeduju snagu da transformišu i unaprijede kvalitet života pojedinaca, ali i cjelokupnog društva. Digitalne inovacije ne samo da otvaraju nove poslovne prilike i poboljšavaju efikasnost, već potencijalno jačaju napore ka održivosti i zaštiti životne sredine.

Značaj digitalnih inovacija, koje imaju ključnu ulogu u stvaranju održive budućnosti za sve, u m:tel-u implementiraju u preduzetništvu i na polju inovacija, ali i u sektoru obrazovanja, i to ne samo vlastitim, već i kroz podršku projektima drugih. Samim tim, ništa manje zanemariva nije ni društveno odgovorna sfera poslovanja.

Dijeleći svoje znanje i resurse, u ovoj kompaniji nastoje internet učiniti dostupnim svima i svakome, što u m:tel-u vide i kao vid podrške zajednici. Unapređenjem digitalne pismenosti, ova kompanija nastoji dodatno da utiče ne samo na savremeno obrazovanje, već i na podizanje svijesti cijele zajednice o temama koje su važne za budućnost svih njenih članova.

Šta nam je svima činiti?

Da bi budućnost bila održiva, neophodan je angažman svih – od proizvođača, odnosno onih koji pružaju određene usluge, preko potrošača, do politike, odnosno djelovanja donosilaca odluka. World Resource Institute navodi da bi širom svijeta, zahvaljujući cirkularnoj ekonomiji, do 2030. godine moglo doći do šest miliona novih radnih mjesta.

To je svega nekoliko godina pred nama. Održiva budućnost je, znači, već tu. Samo treba ozbiljnije i odgovornije da je shvatimo.

Za m:tel kompaniju koncept pametnih gradova je svakako jedan od ključnih aspekata digitalnih inovacija. On podrazumijeva integraciju naprednih tehnologija poput interneta stvari (IoT), vještačke inteligencije (AI) i analitike podataka te omogućava stvaranje gradova koji su efikasniji, ekološki prihvatljiviji i ugodniji za život. Na taj način dolazi i do optimizacije upotrebe resursa poput energije i vode, ali i do smanjenja troškova i emisije štetnih gasova, dok se istovremeno poboljšava kvalitet usluga za korisnike, odnosno građane.

facebook

20 godina kasnije

Iliti kako je pionir društvenih mreža postao veteran za koji svi kažu da će ga napustiti, ali niko ne odlazi...

PIŠE:
JELENA PRALICA

Mark Cukerberg je, sa još nekoliko prijatelja, predstavio tog 4. februara 2004. godine TheFacebook, društvenu mrežu za svoje kolege, studente Univerziteta Harvard.

Sada, 20 godina kasnije, Facebook je mreža svih društvenih mreža. To je status koji, doduše, ima već prilično dugo. A evo i zašto i kako je došlo do toga...

Facebook nije samo društvena mreža. Njegova snaga ogleda se upravo u tome što je već dvije decenije ne samo najpopularnija platforma za umrežavanje na svijetu, već i pokretač promjena, revolucionar i onaj komadić interneta koji, htjeli mi to priznati ili ne, oblikuje i našu stvarnost i svijet oko nas.

Jači od konkurencije, počevši od MySpace-a i Friendster-a, koje je „pobijedio“ već u svojim začetima, Facebook danas ima više od tri milijarde aktivnih korisnika mjesečno. Tokom 2023. je, naime, baš toliko ljudi širom svijeta bar jednom mjesečno ušlo na Facebook, što je porast od 3% u odnosu na godinu ranije. Uz to, njegova relevantnost ogleda se i u tome što nije isključivo mjesto za zabavu i druženje, već nerijetko pozornica za mnoge kulturne, umjetničke, humanitarne, pa i političke aktivnosti.

U cvijetu popularnosti, Facebook nam je služio da pronađemo neke prijatelje ili poznanike iz prošlosti, davno zaboravljene simpatije, ljude s kojima smo u međuvremenu izgubili kontakt, ali i da širimo mrežu poznanstava širom planete. Malo-pomalo, Facebook se izdvojio od drugih ranih sličnih platformi upravo igrifikacijom društvenih odnosa. Lako i brzo postao je mjesto gdje svi, ili bar velika većina, žele da budu, ne samo kao pasivni posmatrači.

Što više prijatelja, što više lajkova, što više komentara, što više dijeljenja. Matematika je, kada govorimo o Facebook-u, jednostavna – što više bilo čega, a zapravo svega (poželjnog). Tako je, otprilike, od 2006. godine, kada je ova mreže postala dostupna ne samo studentima Harvarda i većine univerziteta u SAD i Kanadi, već svima iznad 13 godina.

U to vrijeme Facebook je imao 12 miliona korisnika, a u jesen 2009. godine čak 350 miliona registrovanih, odnosno 132 miliona jedinstvenih mjesečnih korisnika. Uz ovakvu statistiku, postaje najpopularnija društvena mreža na svijetu.

Kao takav, bio je širom otvoren prozor za (uglavnom) milenijalce da iskažu sebe i pokažu svijetu svoje afinitete,

ali i da budu u kontaktu i toku sa članovima svoje porodice, ma gdje se oni nalazili u tom momentu, kao i sa vlastitim prijateljima, ali i sa prijateljima svojih prijatelja. Prioritet je bio širenje mreže poznanstava iz stvarnog života uz održavanje veza sa prijateljima i dijeljenje zajedničkih interesa.

PODVIG KOJI TAJNU ZNA

Opstati 20 godina veliki je izazov i još veći podvig ako znamo da je u pitanju „proizvod“ koji neprestano treba mijenjati, unapređivati i prilagođavati. U Facebook-u su, očito, na vrijeme shvatili da je tajna u – optimizaciji, odnosno u tome da prate i slušaju šta korisnici žele. I da im to na vrijeme isporuče, ne samo kroz ažuriranje korisničkog interfejsa i dizajna.

Tajna uspjeha leži i u tome što je kompanija na vrijeme preduzela određene „poslovne“ korake, pa je tako u aprilu 2012. kupila Instagram, a tu su i velika ulaganja u aplikacije za razmjenu poruka, kao što su Facebook Messenger i WhatsApp, koje je kupila dvije godine kasnije, kada pod svoje okrilje dovodi i kompaniju za virtuelnu stvarnost Oculus.

Upravo ovim transferima Facebook stiče dodatni uvid u želje i potrebe korisnika i prilagođava im se kako bi mogao imati spreman odgovor na aktivnosti konkurencije. Na taj način ostaje u trci sa sve popularnijim TikTok-om, bazirajući promjene na „živoj slici“, videu i mogućnostima live prenosa informacija. Takođe, tu je i Facebook Marketplace, za male oglase, kao i Threads, pokrenut prošlog ljeta, kojim je kompanija izašla na crtu mreži X, ranije poznatoj kao Twitter. Predaha u prilagođavanju jednostavno nema.

Počevši kao društvena mreža, Facebook je u međuvremenu dosegao status giganta onlajn oglašavanja, čiji se profit bazira na ciljanim oglasima, a sve zahvaljujući interakciji korisnika, kroz koju crpi ogromnu količinu informacija. Sam profit koji kompanija ostvaruje iz godine u godinu sve je veći, a tržišna vrijednost Facebook-a sredinom 2021. godine prvi put premašila je 1.000 milijardi dolara. Tako je, nakon Apple-a, Amazon-a, Microsoft-a i Alphabet-a, odnosno Google-a, postao peta američka kompanija čija vrijednost je premašila bilion dolara.

DRUGA STRANA MEDALJE

Ipak, sav taj silni uspjeh pratili su i određeni problemi. Najveći među njima su, svakako, pitanja zaštite privatnih podataka i bezbjednosti na internetu, naročito kada je riječ o mlađim korisnicima. Tako se kompanija proteklih godina našla i na udaru kritika, ali i u sudskim procesima.

Iz nekih je izlazila kao pobjednik, iz drugih baš i ne. Sve to je nagnalo čelnike kompanije na ulaganja u bezbjednost i veću zaštitu korisnika, pa je tako Facebook od 2016. godine u te svrhe izdvojio više od 20 milijardi dolara. Takođe, na poslovima koji se odnose na rješavanje problema u vezi sa uznemiravanjem, uglavnom mlađih korisnika, u istom periodu je angažovano oko 40.000 ljudi.

Sve to je dobrano, tokom ove dvije decenije, uticalo na izgled i ulogu Facebook-a. Danas, tako, govorimo o društvenoj mreži koja je ujedno i tehnološka kompanija i koja tek dio zarade zasniva na prodaji oglasa. U Facebook-u svakako gledaju ne jedan, pa ni dva koraka unaprijed, nego mnogo dalje. Stoga posljednjih godina intenzivno i nesebično ulažu u razvoj budućih tehnologija, vjerujući da su virtuelna i proširena stvarnost platforme budućnosti.

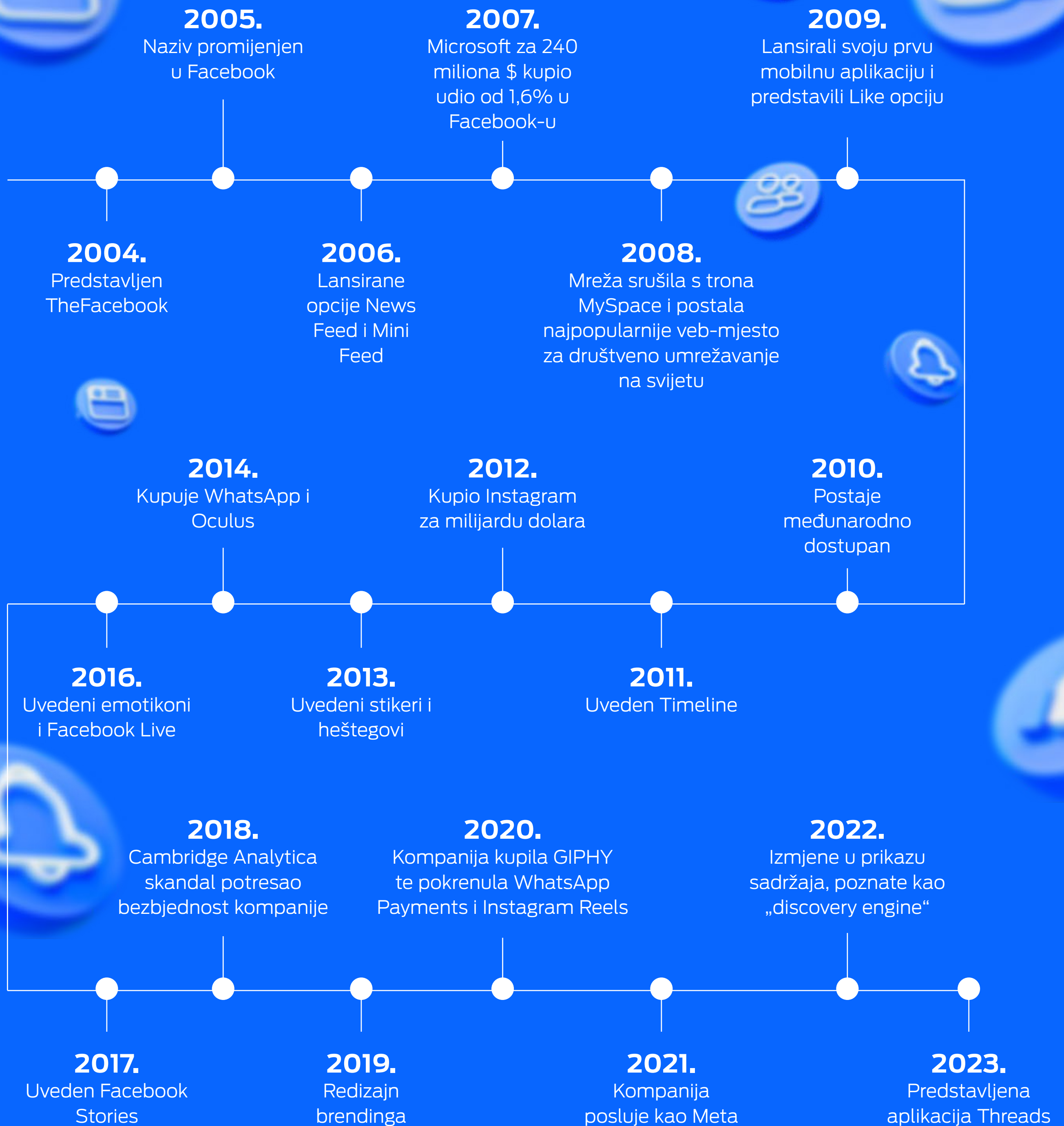
Otud i naziv Meta, pod kojim kompanija posluje od kraja 2021. godine, a koji je proizvod upravo Cukerbergove vizije virtuelnih svjetova nazvanih „metaverzum“. U pitanju je pojam koji je još 1992. godine za roman „Lavina“ („Snow Crash“) skovao pisac naučne fantastike Nil Stivenson.

Za Cukerberga je metaverzum internet prikazan u 3D-u, virtuelno okruženje gdje možete ući i pomoću aplikacija za pametne uređaje i one za virtuelnu stvarnost raditi, družiti se, igrati se, zabavljati se...

ŠTA NAM JE ON DANAS?

- *Danas svaki treći žitelj naše planete ima svoj Facebook profil.*
- *Facebook je i u 2023. bio društvena mreža sa najviše korisnika u svijetu.*
- *On je, ujedno, i platforma gdje je moguće razvijati poslovno carstvo ili koristiti njegove marketinške alate.*
- *I svojevrsan putokaz za ponašanje u onlajn prostoru.*
- *Začetnik je instant komunikacije, neodoljive.*
- *I neodoljiv oglašivačima.*
- *Uslovio je niz promjena u našem ponašanju; počevši od upoznavanja i druženja, preko razmjene mišljenja, do širenja informacija.*
- *On je i radno mjesto influensera.*
- *Platforma je na kojoj s podjednakim žarom žive pop-kultura i političke kampanje.*
- *I gdje možemo kreirati neke grupe ili biti dio njih, igrati igre, ali i pokretati građanske ili političke inicijative.*
- *S vremena na vrijeme mu prigovaraju zbog stalnih promjena u postavkama privatnosti.*
- *Nerijetko mu spočitavaju i da ga je vrijeme pregazilo.*
- *Da je veteran društvenih medija.*
- *Ili da više nije tako primamljiv mlađim korisnicima.*
- *Ali, niko ne može osporiti da je promijenio i da i dalje mijenja svijet.*
- *Našu svakodnevicu, ako se samo sjetimo da je doveo i do promjena u jeziku, donijevši nam lajkove, folovere, smajlije, šerove... dok je pojam „unfriend“ proglašen za najbolju riječ u 2009. godini.*
- *Njegov ogroman uticaj na socijalni diskurs je neupitan.*
- *A ako neko pita do kada će sve to biti i šta će u međuvremenu postati – rijetki bi se usudili ponuditi pouzdan odgovor. Facebook je, prosto, (sve)moguć.*

VREMEPLOV

BOOKTOK strast za čitanjem iznova je rođena

PIŠE:
GORANA JOVIĆ

TikTok je uspio (ponovo) popularizovati ljubav prema knjigama

U svijetu u kojem su društvene mreže dominantan izvor zabave, čitanje knjiga često biva ili postaje zanemareno. Skrolovanje kroz beskonačne feed-ove je brže i lakše, dok čitanje zahtijeva strpljenje i posvećenost.

Ipak, TikTok je uspio preokrenuti ovu situaciju i ponovo popularizovati čitanje. Čitanje knjiga, koje je neko vrijeme smatrano zastarjelim hobijem u digitalnom dobu, doživjelo je neočekivani preporod zahvaljujući ovoj društvenoj mreži. TikTok, poznat po kratkim i zabavnim video-zapisima, postao je središte za ljubitelje knjiga kroz trend poznat kao #BookTok.

USPON BOOKTOK-A

Ovaj trend okuplja strastvene čitaoce koji dijele preporuke, recenzije i vlastita mišljenja o različitim knjigama. Zahvaljujući #BookTok-u, mnoge knjige postale su bestseleri gotovo preko noći. Mnogi korisnici, inspirisani kreativnim i emotivnim preporukama, vraćaju se čitanju ili otkrivaju ljubav prema knjigama prvi put. Pored toga, autori i izdavači su također prepoznali potencijal ove platforme te aktivno učestvuju u komunikaciji s publikom, dijeleći ekskluzivne sadržaje i najave novih izdanja.

#BookTok ne samo da promoviše čitanje, već i podstiče stvaranje zajednice koja povezuje ljude širom svijeta kroz zajedničku ljubav prema knjigama. U vremenu kada je pažnja fragmentirana, a informacije dolaze u kratkim, brzim oblicima, ovaj trend pruža osvježavajuću promjenu, vraćajući fokus na duboko razmišljanje i emotivno investiranje koje knjige pružaju. Zahvaljujući #BookTok-u, čitanje knjiga ponovno je pronašlo svoje mjesto u srcima mnogih i pokazalo da se i u digitalnoj eri može pronaći vrijeme za dobre, stare književne avanture.

Prema podacima NPD BookScan-a, trend #BookTok je u prošloj godini porastao za impresivnih 66 odsto. Ipak, #BookTok nije samo običan fenomen na društvenim mrežama, on je postao glavni pokretač prodaje u svijetu knjiga. Početkom 2020. godine, izdavačka industrija počela je primjećivati da se knjige o kojima čitaoci govore na TikTok-u konstantno pojavljuju na listama najprodavanijih naslova. Izdavači su bili zatečeni, autori iznenađeni, a čak su i sami čitaoci koji su stvarali te TikTok video-zapise bili začuđeni brzim uspjehom.

UTICAJ NA GENERACIJU Z

Prema podacima NPD BookScan-a, trend #BookTok postao je presudan faktor u oblikovanju čitalačkih navika generacije Z. Istraživanje britanskog Udruženja izdavača pokazuje da je 59 odsto mladih u dobi od 16 do 25 godina izjavilo da im je #BookTok pomogao da otkriju strast za čitanjem. Oko 55 odsto ispitanika traži preporuke knjiga isključivo na ovoj platformi, dok je svaki treći ispitanik rekao da je otkrio knjige autora iz različitih kultura zahvaljujući TikTok-u. Gotovo 40 odsto mladih upoznalo se s novim žanrovima pomoću ove aplikacije.

Osim toga, #BookTok je stvorio zajednicu u kojoj se mladi čitaoci mogu povezati, razmjenjivati mišljenja i inspirisati jedni druge. U svijetu gdje su društvene mreže često kritikovane zbog površnosti, ovaj trend pokazuje kako digitalne platforme mogu imati pozitivan i obrazovni uticaj. Generacija Z, podstaknuta #BookTok-om, ponovo otkriva radost čitanja i istražuje književni svijet s entuzijazmom koji obećava svijetlu budućnost za izdavaštvo.

FENOMEN KOLIN HUVER I MADLIN MILER

Efekat TikTok-a najbolje je osjetila američka književnica Kolin Huver, čije su knjige tokom pandemije postale pravi književni fenomen. Njena knjiga „It Ends with Us“ prodana je u više od 20 miliona primjeraka širom svijeta.

Od #BookTok-a profitirala je i Madlin Miler, čija je knjiga „Ahilova pjesma“ do sada prodana u više od dva miliona primjeraka. Ona je postala popularna među mlađom publikom, koja je otkrila njenu sposobnost da klasične mitove prevede u modernu, pristupačnu prozu. TikTok je omogućio da se pomenuto djelo širi daleko izvan tradicionalnih krugova ljubitelja mitologije, dopirući do šire publike.

NOVI PLANI TIKTOK-A

Sredinom avgusta prošle godine, TikTok je dodijelio prve književne nagrade na osnovu glasova korisnika platforme. Dobitnici su uključivali debitantski roman Bolu Babalole „Honey and Spice“. Pored ove nagrade, dodijeljene su i nagrade za BookTok influensere, nezavisne knjižare i „Best BookTok Revival“ za starije knjige koje mlada publika mora i treba da pročita.

Ranije prošle godine, ByteDance, matična kompanija TikTok-a, osnovala je sopstvenu izdavačku kuću. Novi izdavač će se fokusirati na digitalne knjige, a TikTok planira da pokrene onlajn maloprodajnu platformu u SAD. Ovi koraci predstavljaju značajan iskorak za TikTok, koji nastoji dodatno da integriše književnost u svoju platformu i pruži novu dimenziju za otkrivanje i distribuciju knjiga.

KAKO JE SORA ZALUDILA SVIJET

*Ovaj AI ima potencijal da postane ključni alat
u modernom umjetničkom arsenalu*

PIŠE:
LANA OSTOJIĆ

OpenAI nedavno je predstavio svoj najnoviji generativni AI alat pod nazivom Sora, koji je već izazvao veliku pažnju među kreativcima, ali i u javnosti uopšte.

Sora, koja može da kreira minut duge video-zapise iz jednostavnih tekstualnih opisa, prvi put je prikazana javnosti sredinom februara. Iako još nije dostupan kao komercijalni proizvod, ovaj alat već pokazuje značajan potencijal u transformaciji kreativnog procesa i omogućava umjetnicima da svoje ideje pretvore u vizuelnu stvarnost na način koji do sada nije bio moguć.

U februaru 2024, Sora je postala dostupna „crvenim timovima“ – ljudima čiji je posao da testiraju sigurnost i stabilnost proizvoda. OpenAI takođe je pozvao odabrani broj vizuelnih umjetnika, dizajnera i filmskih stvaralaca da testiraju mogućnosti generisanja video-zapisa.

Ipak, akcenat je u ovom trenutku na samoj bezbjednosti upotrebe ovog AI alata. To potvrđuje i podatak da je OpenAI krajem maja formirao Odbor za bezbjednost, koji je nadležan za davanje preporuka o ključnim odlukama koje se tiču sigurnosti svih njihovih projekata, koji su uglavnom vodeći u industriji kada je riječ o tehnološkim mogućnostima.

Samim tim, u ovoj kompaniji žele da njihovi projekti podjednako budu uspješni i u vezi s pitanjem bezbjednosti i zaštitnih mjera. Zbog toga će OpenAI u narednom periodu intenzivirati angažman i saradnju sa brojnim stručnjacima za sigurnost i tehničke aspekte, uključujući bivše zvaničnike i savjetnike za sajberbezbjednost.

Iz kompanije pojašnjavaju da rade na alatima koji će pomoći u prepoznavanju obmanjujućeg sadržaja, ali i na unapređenju tehnologija koje se tiču odbacivanja zlonamjernog. Svjesni su, navode, da su sami ljudi zapravo „najslabija karika“ u lancu prevara raznih vrsta koje su prisutne u onlajn svijetu, uglavnom zbog toga što se ne uspiju baš uvijek oduprijeti tim negativnim uticajima. Jednostavno, skloni smo ponekad biti naivni ili lakovjerni, a mračna strana ljudske mašte koristi svaku priliku da to zloupotrijebi.

Zato OpenAI pokreće saradnju sa brojim stručnjacima s ciljem testiranja Sora-e, a kako bi pomno razmotrili područja poput dezinformacija, govora mržnje i pristrasnosti. Ti testovi su od vitalnog značaja, jer bi ovako nastali video-zapisi mogli omogućiti zlonamjernim akterima da generišu lažne snimke, što izaziva veliku zabrinutost akademske, ali i biznis zajednice, kao i predstavnika vlada i drugih sektora, a svakako i stručnjaka za vještačku inteligenciju.

Sora je, naime, apsolutno sposobna da kreira video-zapise koji bi mogli da prevare ljude. Tako stručnjaci koji su posvećeni borbi za sigurnije onlajn okruženje apeluju da video-zapisi ne moraju biti savršeni da bi bili vjerodostojni, jer mnogi ljudi i dalje nisu svjesni da se njima može manipulirati jednako lako kao i fotografijama, odnosno slikom.

Prije nego što Sora bude u potpunosti lansirana i dostupna kao veb-aplikacija, OpenAI planira da uvede sigurnosne mjere kako bi spriječio generisanje nasilnih, seksualnih ili uvredljivih sadržaja, kao i da implementira alate za borbu protiv dezinformacija.

Sve u svemu, Sora predstavlja uzbudljiv korak naprijed u generativnoj AI tehnologiji, otvarajući nove horizonte za kreativce i omogućavajući im da na inovativne načine izraze svoje ideje. Iako je još u fazi razvoja, potencijal Sora-e da transformiše način na koji se stvaraju video-zapisi je neosporan i očekuje se da će, uz dalji razvoj i usavršavanje, postati nezamjenjiv alat za umjetnike i kreatore širom svijeta.

DA LI BISTE ŽIVJELI U POKRETNOM SOLARNOJ KAPSULI?

Ova samoodrživa mikrojedinica obećava
udobnost u malom prostoru

PIŠE:
LANA OSTOJIĆ

Male kuće stekle su popularnost prije nekoliko godina i od tada su učvrstile svoj položaj na arhitektonskoj sceni. Ono što je započelo kao simpatičan mali trend, sada se razvija u ozbiljnu opciju za stambeni prostor.

Jedan od zanimljivijih primjera ove arhitektonske inovacije je EcoCapsule. Ova samoodrživa mikrojedinica, dizajnirana u Slovačkoj, koristi solarnu i energiju vjetra da bi omogućila boravak na udaljenim mjestima, van domašaja standardne infrastrukture – uz komfor luksuzne hotelske sobe.

Ova kućica opremljena je solarnim panelima na krovu i vjetroturbinom, omogućavajući proizvodnju energije do 1,35 kilovata i skladištenje u baterijskom paketu od 9,7 kilovata. U mnogim slučajevima, ovi spoljašnji izvori vode i struje nisu potrebni, jer je kapsula dizajnirana tako da se može priključiti na standardnu mrežu.

Kapsula može ugostiti do dvije osobe i sadrži sve što je potrebno za udoban boravak – tuš sa sistemom za filtriranje kišnice, kompost toilet koji ne koristi vodu, malu kuhinju sa šporetom na gas, kauč koji se lako pretvara u krevet, radni sto, utičnice, kao i sistem za grijanje i hlađenje. Povezivanje na 4G internet omogućava digitalnim nomadima i avanturistima da ostanu povezani sa svijetom. Kada je baterija potpuno napunjena, može trajati do četiri dana, uz racionalnu potrošnju.

Jedna od njenih najvećih prednosti jeste mobilnost, ali i smanjenje ekološkog otiska, mogućnost boravka na lokacijama koje su inače teško dostupne, kao i osjećaj veće slobode i povezanosti s prirodom. Sa druge strane, život u tako malom prostoru može predstavljati izazov za mnoge, posebno kada je riječ o dužim periodima.

I dok neki u ovakvim rješenjima vide, između ostalog, ključ za očuvanje prirode, drugi se pitaju o njihovoj praktičnosti i dostupnosti masama. U međuvremenu, ova inovativna mikrostambena rješenja ostaju pod lupom interesovanja, izazivajući nas da razmišljamo o tome kako u svijetu koji se neprestano mijenja možemo živjeti odgovornije.

Visoke štikle

Tehnika:	Visina:	Godina:
Hod na ivici zdravog razuma	14 cm	2024.

AQUARIUS

#NISAMSTEREOTIP

FOTOGRAFIJA: TIHOMIR STANIĆ

BRANKICA JANKOVIĆ, CEO AGENCIJE AQUARIUS

#nisamSTEREOTIP kao apel da budemo tolerantniji

RAZGOVARALA:
JELENA PRALICA

#nisamSTEREOTIP je kampanja agencije Aquarius, koja propituje neke od i dalje prisutnih stereotipa o ženama u našem društvu.

U pitanju je društveno odgovorna kampanja koju je podržala i kompanija m:tel. Prepoznavši značaj bavljenja ovom temom, Aquarius i m:tel su, kao i mnogo puta tokom svoje dugogodišnje i plodonosne saradnje, udružili snage s ciljem unapređenja života u zajednici u kojoj posluju.

Brankica Janković, direktorka Aquarius-a, ističe da je ova kampanja tek početak aktivnosti koje u toj agenciji planiraju u vezi s pitanjem dodatnog podizanja svijesti o važnim temama koje tište naše društvo.

Kome je poruka #nisamSTEREOTIP namijenjena?

#nisamSTEREOTIP je kampanja koju smo pokrenuli s ciljem dodatnog podizanja svijesti o stereotipima s kojima se kod nas suočavaju uglavnom žene, ali ne samo one. Samim tim smo zapravo pokrenuli Mjesec borbe protiv stereotipa, koliko i traje naša kampanja, dakle, od 25. maja do 25. juna, tokom kojeg smo nizom aktivnosti nastojali dodatno da ukažemo, podsjetimo, ali i edukujemo javnost o problemu stereotipa, a kako bismo svi zajedno radili na njihovom prevazilaženju.

Zašto jedna ovakva kampanja?

Aquarius je tokom 30 godina postojanja i rada izrastao u jednu od najdugovječnijih i najnagrađivanijih marketinških

agencija u BiH, ali i u regionu. Tokom te tri decenije uradili smo hiljade kampanja i projekata za više stotina domaćih i internacionalnih klijenata, ali i mnoge interne, na koje smo naročito ponosni.

Upravo je kreiranje i publikovanje kampanja za podizanje svijesti javnog mnjenja ono što najbolje znamo raditi, pa vjerujem da je naš posao i to da od sebe, s vremena na vrijeme, damo nešto drugima. U ovom slučaju to je jedna društveno odgovorna kampanja koja je naš poklon javnosti u BiH, ali i naš poziv svim pojedincima i cijelom našem društvu da budemo bolji i tolerantniji.

Kojim stereotipima i na koje načine se ona bavi?

Kampanja donosi priče o nekim od stereotipa s kojima se žene i danas, u 21. vijeku, nažalost susreću. O crvenom ružu, mrežastim čarapama, dugim noktima, visokim potpeticama, tetovaži i pirsingu, kao osnovi za stereotipno posmatranje i tretiranje mnogih žena. Ispričale smo ih i kroz naraciju nekoliko poznatih glumica s ovih prostora, ali i putem kreativnih rješenja u tradicionalnim medijima te kroz društvene mreže.

A tu je i „kutija stereotipa“, zar ne?

U naše „kutije stereotipa“ upakovale smo neke od proizvoda koji se nadovezuju na pomenute stereotipe, ali i one koje žene vole i koriste u svakodnevnom životu, i poslale ih stotinama žena širom BiH – političarkama, novinarkama, voditeljicama, glumicama... uz prigodnu poruku i Mokoš značku koja je simbol naše kampanje.

Mokoš je boginja koja drži vlastitu, ali i ljudsku sudbinu u svojim rukama. Zato je upravo Mokoš crvena nit koja povezuje ovu i našu prošlogodišnju kampanju SNIŽENA, jer njen simbol vizuelno podsjeća na znak za postotak, a koji se, opet, odnosi na kampanju iz 2023.

Sve je, dakle, počelo kampanjom SNIŽENA?

Tako je, prošle godine smo, povodom Međunarodnog dana žena, 8. marta, pokrenule kampanju SNIŽENA, kada smo iznova ukazale na diskriminaciju na osnovu pola, kao i na nedostatak pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i tržištu rada s kojima se žene kod nas susreću, simbolično kroz postotke, odnosno aktuelne statističke podatke.

Podržale su nas brojne preduzetnice koje su se ohrabrile i u BiH

pokrenule vlastite male biznise čiji su proizvodi bili prigodan poklon mnogim ženama u javnom životu naše zemlje. Na taj način i njih smo uključile u svoju kampanju te im obezbijedile dodatnu vidljivost, a na kraju smo se sve povezale i udružene pokazale da možemo uraditi mnogo na jačanju svijesti o diskriminaciji i neravnopravnosti.

Znači li to da ova kampanja uključuje i sve one koji su je podržali na neki način?

Velika podrška su nam bili mnogi sponzori i brojni mediji koji su nas podržali i pomogli da naša kampanja bude što vidljivija. Naravno, tu je i kompanija m:tel, koja je naš prijatelj u sličnim aktivnostima bila mnogo puta, a koja je i sada prepoznala značaj ove društveno odgovorne kampanje i nesebično nam pružila podršku u njenoj realizaciji. Upravo nam je ta podrška dodatni signal da radimo nešto ispravno, što drugi prepoznaju kao dobro, korisno i kao nešto u šta vrijedi ulagati.

Isto je učinila i svaka žena koja je u našoj kampanji prepoznala sebe ili neku ženu iz svoje okoline i ukazala na promjene koje su nam neophodne. Naravno, ne samo žene, već i muškarci, jer naša je poruka, iako ispričana o ženama i za žene, univerzalna i kampanjom se obraćamo svima – ona je i poziv da se kao pojedinci, a onda i svi mi zajedno izdignemo iznad granica u sebi i oko sebe te odvažno poručimo #nisamSTEREOTIP.

Nagrade na CIM Forumu

Upravo je kampanja SNIŽENA, agencije Aquarius, koja je prethodila ovogodišnjim #nisamSTEREOTIP aktivnostima, ovjenčana dvjema nagradama na nedavno održanom CIM Forumu u Kotoru, događaju koji okuplja najistaknutija imena cijelog regiona iz oblasti kreativnih industrija, marketinga, medija i komunikacija. Značajno priznanje – nagradu u kategoriji Najbolja upotreba videa/multimedije izborila je i kampanja Nema brige za gige, rađena upravo za kompaniju m:tel.

ANDREJ KRČMAR

NAJBOLJI MLADI MATEMATIČAR U BIH

„Imam potrebu za uspjesima i za dokazivanjem,
ne drugima već sebi“

RAZGOVARALA:
JELENA PRALICA

Andrej Krčmar je na nedavno održanoj 29. Matematičkoj olimpijadi BiH osvojio prvo mjesto i tako i zvanično postao najbolji mladi matematičar u našoj zemlji.

Ovaj talentovani i vrijedni mladić upravo je završio drugi razred u banjalučkoj Gimnaziji, jednoj od najstarijih srednjih škola u Republici Srpskoj, i uopšte jednoj od najdugovječnijih obrazovnih institucija u okruženju (početak rada seže u 1895). Ta škola, koju kompanija m:tel prijateljski i nesebično podržava decenijama unazad, vremenom je iznjedrila brojne uspješne đake koji su svoja znanja i vještine pokazali na mnogim poljima, ne samo u školskim klupama, od nauke, preko umjetnosti, do sporta.

I Andrej je svakako među njima, zaljubljenik je u prirodne nauke, šah i sport, ubijeđen da je genetika preduslov za njegove uspjehe, ali da su presudne, kako kaže, bile neke druge stvari – vrlo dobri uslovi za rad, ljubav prema onome što radi te motivisanost i potreba da bude što bolji.

Nedavno si na 29. Matematičkoj olimpijadi BiH osvojio prvo mjesto i tako postao najbolji mladi matematičar u našoj zemlji. Šta ti, osim tog velikog priznanja, donosi ova pobjeda?

To takmičenje je, prije svega, kvalifikaciono za Međunarodnu matematičku olimpijadu (International Mathematical Olympiad, IMO), a plasman ostvaruje šest najuspješnijih učesnika. Učešće na IMO-u je jedno izuzetno iskustvo, jer se radi o najprestižnijem matematičkom takmičenju u svijetu, koje okuplja najbolje mlade matematičare iz više od 100 zemalja. U tom smislu bi se moglo reći i da je razlika između 1. i 6. mjesta manje značajna nego razlika između 6. i 7. Ipak, Olimpijada BiH predstavlja i veoma dobru probu za IMO, jer je format takmičenja isti, a težina zadataka uporediva. S te strane, ovakav rezultat svakako donosi sigurnost, a i potvrdu za dosadašnji rad.

Čujem da se spremaš za put u Kinu. I to na tri sedmice. O kakvom je, zapravo, putovanju riječ i čemu ono prethodi?

Upravo tako. Od 16. juna do 4. jula ću, zajedno sa ostalim članovima ekipe BiH, učestvovati na međunarodnom pripremnom kampu za IMO, koji će se održati u Pekingu. Tamo će veći broj ekipa imati priliku da se sprema za olimpijadu zajedno sa ekipom Kine. Kako je Kina već

decenijama najuspješnija zemlja na matematičkim takmičenjima, ovo je prilika koja se ne propušta. Izuzetna je čast što je BiH među tridesetak pozvanih zemalja. Nakon kampa očekuje nas povratak kući i kratak predah, a onda opet 14. jula putujemo u Ujedinjeno Kraljevstvo, gdje će se održati IMO.

Ali, vratimo se malo na „početak“. Kada je i kako rođena tvoja ljubav prema matematici i uopšte prirodnim naukama?

Veoma rano, prije polaska u školu. Bio sam izuzetno radoznalo dijete, a mnogo sam volio logičke probleme, zagonetke i slično. Imao sam podršku ukućana, koji su to prepoznali i pomalo su me gurali u tom smjeru. Kad sam imao možda četiri ili pet godina, pošto su mi bili interesantni brojevi, teta koja je čuvala brata i mene naučila me je da računam. Brat me otprilike u istom uzrastu naučio da igram šah, pa sam često igrao s tatom ili s njim, mada sam, naravno, uglavnom gubio. Vremenom je sve to izraslo u interesovanje za matematiku, pogotovo kad se brat počeo takmičiti iz tog predmeta. Naravno, kao mlađi brat, htio sam da se i ja takmičim, a i da budem bolji od njega.

Ipak, priliku da se takmičim nisam imao još dugo, do sedmog razreda, pa sam samo ponekad radio zadatke iz Srbije, za svoj ili nešto stariji uzrast (u Srbiji se organizuju takmičenja iz matematike već od trećeg razreda). Tu sam vidio da mi takve stvari veoma dobro idu i odatle se sve nekako prirodno razvijalo. Interesovanje za druge prirodne nauke došlo je sasvim očekivano. Kao što rekoh, oduvijek sam bio radoznala osoba, pa su me tako veoma zanimale i prirodne pojave. Pored toga, radi se o naukama koje koriste matematičke metode i sličan način razmišljanja, što mi je „oduvijek“ bilo blisko, pa mi je zato izučavanje tih predmeta bilo neuporedivo lakše.

A, koliko je za tvoje uspjehe zaslužna genetika?

Uh, nisam siguran koliko sam kvalifikovan da odgovorim na to pitanje. Trenutno mislim da se to može uporediti sa visinom u košarci. Osobi prosječne visine izuzetno je teško da postane uspješan profesionalni košarkaš, ali daleko od toga da svakoj visokoj osobi to pođe za rukom. Takođe, rijetki su vrhunski košarkaši koji visinu navode kao jedan od glavnih faktora zbog kojih su uspješni; tu se uglavnom radi o fenomenima prirode, ljudima višim od 220 cm.

Isto tako, rekao bih da je za vrhunske rezultate na olimpijadama iz matematike i srodnih predmeta potreban značajan prirodni talenat, ali samo mali broj onih koji posjeduju takav talenat ostvari takve rezultate. Pored talenta, veoma su bitni volja i rad, ali i uticaj sredine – potrebno je imati nekog ko će prepoznati talenat i usmjeriti ga, a i stručne mentore koji će taj talenat razvijati. Postoje oni kod kojih je talenat ključan, koji mogu uspjeti sa minimumom rada ili podrške drugih, ali se tu takođe radi o fenomenima prirode, briljantnim umovima kakvi se vrlo rijetko rađaju. Nisam siguran da sam se do sada upoznao s nekim takvim.

Da zaključim, mislim da je genetika preduslov za moje uspjehe, ali su presudne bile neke druge stvari – vrlo dobri uslovi za rad, ljubav prema onome što radim te motivisanost i potreba da budem što bolji.

Bio si đak generacije u svojoj osnovnoj školi. Osim prirodnih nauka, voliš šah te sportske aktivnosti i u svemu si uspješan. Kako ti to polazi za rukom, odnosno, da li je za takvu vrstu uspješnosti važniji talenat ili volja i istrajnost? Ili sve zajedno?

Mogu se nadovezati na prethodni odgovor. Bez talenta tako nešto sigurno ne bi bilo moguće. Sposobnost veoma brzog učenja i povezivanja je tu ključna, jer mi omogućava da uz relativno malo izdvojenog vremena postizem odlične rezultate. Tada je i puno lakše biti uspješan na više polja. Ipak, najbitnijim smatram određene osobine svoje ličnosti. Kao osoba veoma volim izazove. Imam potrebu za uspjesima i za dokazivanjem, ne drugima, već sebi. To me „tjera“ naprijed i odatle crpim istrajnost u onome čime se bavim. Da toga nema, sigurno ne bih stigao ni blizu ovakvih rezultata.

Najlakše je raditi samo ono što se mora, strogi minimum, i tamo gdje nema dodatne motivacije, stvari se uvijek svode na to. Naravno, ljubav prema onome što radim svakako je bitan faktor. Da nema nje, sigurno ne bih ovoliko dugo mogao ulagati potrebnu količinu rada i energije. Međutim, mislim da sama ljubav nije dovoljna za vrhunske rezultate, što se, na primjer, u vrhunskom sportu stalno pokazuje.

Moram reći i da se već neko vrijeme ne bavim ozbiljno šahom. Pored svega što sam ranije naveo, ipak nije bilo moguće naći energije za sva interesovanja, pa je nešto moralo otići u drugi plan. Bez obzira na to, i dalje veoma volim šah i trudim se da igram kad god se pojavi dobra prilika. Iz toga je izašlo i dosta lijepih anegdota i sjećanja. Takođe, istine radi, u sportskim aktivnostima nikad nisam bio previše uspješan, ali me to nikad nije spriječilo da ih volim – i kao gledalac, i kao učesnik. Recimo, posebno mi je drag fudbal, za koji imam „dvije lijeve noge“.

Da li su 24 sata dovoljna da u jednom danu uskladiš svoje nastavne i vannastavne obaveze, ali i hobije, druženje, vrijeme sa porodicom, odmor i sve ono što zapravo čini jedan prosječan dan, u tvom slučaju, jednog ne tako prosječnog tinejdžera?

Kad se dobro iskoriste, 24 sata su iznenađujuće mnogo. U periodima kad sam dobro organizovao vrijeme, jedan dan je bio dovoljan za sve to. Međutim, rijetko mi se dešavalo da stvari idu tako savršeno i onda nešto mora da pati. Tako sam često bio nezadovoljan količinom vremena koju sam ulagao u svoja interesovanja i pripreme za takmičenja, a opet nisam mogao ni da izdvojim dovoljno vremena za druženje, zbog čega mi je bilo posebno krivo. Glavni uzrok tih problema, bar po mom mišljenju, nešto je sa čime se suočava cijela moja generacija – pretjerana upotreba elektronske zabave: interneta, društvenih mreža, igrice. Kada disciplina popusti, postepeno se sve više vremena troši na te stvari i sve je teže tome se oduprijeti.

Mislim da je vrlo bitno reći sljedeće: za zdrav i uspješan život u današnjem vremenu neophodno je ograničiti vrijeme potrošeno na elektronske forme zabave. Društvene mreže imaju algoritme koji koriste ogromne količine korisničkih podataka i najnaprednije tehnike, sa isključivim ciljem da svakog od nas što duže zadrže na svojoj mreži. Bez jake discipline, vrlo je teško boriti se protiv toga, pogotovo mlađim generacijama, koje su odrasle uz te društvene mreže. Mislim da kao društvo moramo početi tretirati to

kao ozbiljan problem. Napominjem da sve ovo govorim kao osoba kojoj se u posljednjih mjesec dana dešavalo da provede po pet sati u toku jednog dana na Instagramu; to je uglavnom bilo bačeno vrijeme, skoro bez ikakve koristi.

Ko ti je najveća podrška, pretpostavljam da bi ti sigurno sve to bilo znatno teže bez nečije podrške i pomoći?

Sasvim sigurno porodica. Ne želim ih izdvajati pojedinačno i nabrajati zasluge, previše bi vremena trebalo. Neka ostane na tome da, mada se ponekad svađamo, ništa od ovoga što radim ne bi bilo moguće bez njihove podrške. Međutim, mnoge su i stvari u kojima porodica ne može pomoći, i tu dolaze prijatelji.

Prijatelji su mi pomogli da prevaziđem neke situacije koje su mi se u datom trenutku činile veoma teškim i na tome sam izuzetno zahvalan. Kao posebnu kategoriju bih izdvojio neke svoje starije prijatelje, bivše takmičare, koji su mi svojim savjetima mnogo pomogli da donesem neke dobre odluke i ne ponavljam njihove greške. Naveo bih i svoje matematičke mentore i učitelje, prije svih Admiru Beširevića, koji je, sasvim sigurno, najzaslužnija osoba, osim možda mene, za moje matematičke uspjehe u zadnje tri godine. Mislim da zaslužuje da ga ovdje navedem imenom.

Koji su najveći izazovi sa kojima se susrećeš kao jedan mladi zaljubljenik u nauku?

Rekao bih da većinu izazova sa kojima se suočavam čine oni sa kojima se suočavaju sve osobe mojih godina, ali ne bih previše o tome. Što se tiče izazova koji imaju veze sa mojim interesovanjima, kao što sam spominjao, glavni problem je organizacija vremena, uklapanje svih obaveza. Nekima će možda biti iznenađujuće, ali problema sa uslovima za rad uopšte nisam imao. To ne treba shvatiti kao pohvalu našem sistemu, već više kao odraz izuzetne sreće koju sam

imao, prije svega da se rodim u porodici koja mi je mogla priuštiti sve što mi je trebalo i da odrastam u okruženju koje je cijeno i razvijalo moje talente.

Mislim da se srećom može nazvati i to što sam (uz mnoge druge talentovane kolege) imao pristup vrhunskim pripremama za takmičenja i sličnim aktivnostima, i to u svojoj zemlji, a sve zbog izuzetnog rada jedne grupe entuzijasta sa vrlo malo systemske podrške. Tu bi se, eto, mogao formulirati jedan izazov sa kojim se suočavam, kao osoba koja voli nauku i zna vrijednost naučnog talenta, a kojoj je stalo do društva u kojem živi – to je nedostatak systemske podrške i aktivnosti za talentovanu djecu.

Podrška postoji, ali tek kad se talenti izdvoje, i svodi se na plaćanje putovanja na takmičenja i davanje nagrada za postignute rezultate. Naravno, i to je veoma značajno i izuzetno sam zahvalan što takve stvari funkcionišu, ali za ozbiljnije rezultate potrebno je početi mnogo ranije, raditi sistemski i dati veću kontrolu i slobodu stručnim ljudima. Ja jedan, koji sam uz veliku sreću ostvario svoj potencijal, ništa sam naspram desetina, a možda i stotina, veoma talentovane djece koja takvu sreću nisu imala.

Među medaljama koje si do sada osvojio je i srebrna iz matematike na Međunarodnoj olimpijadi u Japanu. Koje još slične medalje i/ili uspjehe ti izdvajaš ili si na njih naročito ponosan i zbog čega?

Prošlogodišnja srebrna medalja iz Japana mi je sasvim sigurno najdraža. Radi se o medalji sa IMO-a, najprestižnijeg matematičkog takmičenja u svijetu, koju sam osvojio kao učenik tek prvog razreda u konkurenciji najboljih učenika svih razreda srednje škole (uz ponekog mlađeg) iz cijelog svijeta. Radi se o najboljem rezultatu nekog učenika prvog

razreda ikada ostvarenom za BiH na pomenutoj olimpijadi, a i najboljem rezultatu učenika iz BiH sveukupno još od 2014. To je sasvim sigurno moj najbolji dosadašnji nastup na nekom takmičenju.

Dodao bih i dvije medalje iz osnovne škole, obje sa Juniorske balkanske matematičke olimpijade, prvu bronzanu iz 2021, kad sam prvi put učestvovao na jednom međunarodnom matematičkom takmičenju, a drugu srebrnu iz 2022, koje se sjećam po druženju, lijepim trenucima i prijateljstvima koja su sklopljena.

Možda je malo nezgodno govoriti o budućnosti i planovima, ali vjerovatno i ti imaš neke želje i planove? Pa, koji su to planovi?

Za mene kao srednjoškolca planovi prije svega podrazumijevaju upis na fakultet i u tom smjeru sam sveo izbor na nekoliko opcija. Što se tiče mjesta, vjerovatno će to biti ili Beograd ili SAD, pri čemu je za drugu opciju u optičaju nekoliko različitih univerziteta. Što se tiče predmeta, najviše bih volio studirati primijenjenu matematiku ili elektrotehniku. Ipak, ima još dosta vremena, pa je moguće i da će se planovi mijenjati.

Što se tiče bliže budućnosti, tu nema značajnijih izmjena, u planu su samo neki novi hobiji i vjerovatno nešto više vremena provedenog sa društvom. Želim reći i da mi je u planovima zacrtan neki vid uključenosti u pripremu talentovanih učenika za takmičenja i organizaciju aktivnosti za takve učenike, barem na nekoliko godina. Iz sopstvenog iskustva mi je sasvim jasno koliko je takav rad bitan i mislim da je to i najbolji način da se odužim svojim mentorima za njihov trud.

FOTOGRAFIJA: THOMIR STANIĆ

ANDRIJA JANJIĆ

član Plivačkog kluba „Borac“ Banja Luka

TRINAESTOGODIŠNJAK DOPLIVAO DO 203 MEDALJE

RAZGOVARALA:
JELENA PRALICA

Andrija Janjić je trinaestogodišnji plivač iz Banjaluke, član Plivačkog kluba „Borac“, koji već sad pokazuje briljantan talenat, a čemu svjedoče i brojne medalje i priznanja koja je do sada osvojio.

„U septembru 2023. godine prešao sam iz mlađe grupe u A tim kluba. Ove sezone sam na Prvenstvu Republike Srpske osvojio šest zlatnih medalja u svojoj, tri srebra u apsolutnoj kategoriji i tri srebra u štafetama, a na Prvenstvu Bosne i Hercegovine za 2024. godinu osvojio sam šest zlatnih medalja, od kojih je jedna za štafetu. Plivam kratke, ali i duge relacije, uključujući 800m i 1500m slobodnim stilom“, govori ovaj perspektivni sportista za Magazin.

Kako si i kada zavolio plivanje, odnosno odlučio da se počneš baviti tim sportom?

Prvi put sam se susreo sa svim plivačkim tehnikama kada sam imao nepunih šest godina. Na prvom pravom treningu sam odmah poželio da dođem ponovo. Bilo mi je zabavno i dosta smo se igrali tokom treninga. Treneri se trude da malim plivačima treninzi uvijek budu zabavni. Kada sam osvojio svoju prvu medalju tada sam odmah znao da želim da se bavim plivanjem. Prva medalja koju sam osvojio je bila zlatna medalja za disciplinu 25 metara prsno na opštinskom takmičenju. Mlađi plivači prvo plivaju discipline od 25 metara, a tek kasnije kada budu stariji onda plivaju duže relacije. Bio sam jako srećan toliko da i danas pamtim taj momenat kada su mi uručili medalju. Imam i video snimak tog momenta pa volim ponekad da ga pogledam, da me podsjeti na sreću koju sam tad osjetio.

Plivanje je individualan sport. Šta je, po tvom mišljenju ili iskustvu, najvažnije da bi neko bio uspješan u njemu?

Da bi neko bio uspješan u plivanju mislim da je najvažnije redovno dolaziti na treninge i davati sve od sebe da bi svakim danom bio sve bolji. Ovo ne možete raditi ako to ne volite. Mislim da je važno postavljati sebi cilj koji želite da postignete. Kada popravim vrijeme na jednoj disciplini, onda poželim da popravim na nekoj drugoj. Dešava se da se nekad dobro isplivano vrijeme pokvari na nekom narednom takmičenju i tada je važno da se ne odustaje, već

da se nastavi trenirati. Nisam ni ja odmah osvajao samo zlatne medalje, već sam radio, nisam odustajao i nekako je odjednom krenulo da prvo osvajam bronzu, pa srebro i onda sve više zlatnih medalja. Bez truda i rada mislim da se ne može napredovati ni u jednom sportu.

Koliko si tačno medalja do sada osvojio i na koje si naročito ponosan ili ti, iz nekog razloga, posebno znače?

Do sada sam osvojio 203 medalje i to 40 bronzi, 58 srebrnih i 105 zlatnih. Posebno mi je draga moja prva medalja, ona ima posebno mjesto u mojoj sobi. Uopšteno, sve medalje su mi bitne zato što me podsjećaju na sav trud koji sam uložio, na putovanja na koja sam išao i na nove prijatelje koje sam stekao.

Kako izgleda jedan (sportski) dan u životu mladog plivača?

Kako će izgledati jedan moj dan zavisi od toga koja sam smjena u školi i koji je dan u sedmici, pošto pored svakodnevnog plivačkog treninga imam i suhe treninge sa fitnes trenerom tri puta sedmično te jednom sedmično tretman kod fizioterapeuta. Svake druge sedmice imam tri puta sedmično duple plivačke treninge, pa ustajem ujutro u 5.00 časova i pošto sam naučio da jedem čim ustanem, prvo doručkujem. Spremam se za trening koji počinje u 6.00 časova. Nakon jutarnjeg treninga, ako sam jutarnja smjena, idem u školu, nakon čega se vraćam kući na ručak. Poslijepodne imam suhi trening i opet plivački. Ranije idem spavati kako bih bio odmoran za sljedeći dan. Nisam obavezan da dolazim na duple treninge, ali ja to želim i ne predstavlja mi problem.

Koliko je teško uskladiti sport i ostale svakodnevne aktivnosti, najprije školu? Izisukuje li to neka odricanja?

Iskreno, i nije mi toliko teško jer je sve dobro organizovano. Znam kakav mi je raspored za svaki dan pa je samo bitno da ispoštujem satnicu. Ne volim da kasnim i onda volim da naveče pripremim sve što mogu od opreme za sutrašnji dan. Kada idemo na neko takmičenje, dešava se da odsustvujem sa nastave petkom, a nekad i ponedjeljkom ako su dvodnevna takmičenja. U tom slučaju su mi moji drugari iz odjeljenja velika podrška, pošto mi jave šta su radili na nastavi pa

da se mogu pripremiti. Zahvalan sam i mojoj razrednici i nastavnicima koji imaju razumijevanja kada izostajem sa nastave ili kada vodim računa da odgovaram i dobijem potrebnu ocjenu prije odlaska na takmičenje. Trudim se da se tokom vikenda pripremim za sljedeću sedmicu u školi, tako da nemam osjećaj da nešto propuštam. Tokom putovanja i treninga se družimo, proslavljamo rođendane, pa ni tu nemam osjećaj da sam nešto propustio.

Ko ti je najveća podrška? A ko inspiracija?

Najveća podrška su moji roditelji. Pored njih tu su i ostali članovi moje familije koji su tu ako mi bilo šta zatreba i koji uvijek navijaju za mene. Drugari sa plivanja su takođe podrška, navijamo jedni za druge i srećni smo kada neko od nas ostvari bolji rezultat. Treneri su uvijek tu za svaki savjet i smjernicu. Inspirišu me Adam Peaty i Kirill Prigoda koga sam nedavno i upoznao u Banjaluci. Moja omiljena tehnika je prsno, pa su zato oni neko na koga želim da se ugledam.

Medalje si osvajao u Republici Srpskoj, odnosno u BiH, ali i na takmičenjima u regionu. Koju medalju priželjkuješ?

Bio sam na takmičenjima u Srbiji, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Sloveniji. Nadam se da ću uskoro otići na takmičenje i u neke druge evropske zemlje. Medalja koju priželjkujem jednog dana je olimpijska medalja. Mislim da svaki sportista ovo priželjkuje i da nam je to neki glavni cilj. Do tada se nadam da ću učestvovati što prije na nekom evropskom i svjetskom prvenstvu. Znam da je za to potrebno još više truda i rada

i da još nisam napunio 14 godina, ali sam spreman da se borim da postignem ono što želim.

Koji su najveći izazovi s kojima se susrećeš, lično, ali i generalno kroz plivanje kao klupski sport?

Najveći izazov mi je kada ne isplivam neko vrijeme koje sam želio da ostvarim. Bude mi krivo što nisam uspio. Znam da ne mogu na svakom takmičenju biti odličan, iako to priželjkujem. Nije mi lako da se s tim pomirim. Još uvijek mi je teško da se usmjerim samo na svoju trku pa se upoređujem sa drugim plivačima. Nadam se da ću i ovo uskoro prevazići i da će mi samo biti važno da danas budem bolji od samog sebe koji sam bio juče. Ovo mi je savjetovao trener i nekako mi se urezalo. Izazovi su svkako i to što roditelji plivača plaćaju svu opremu i odlaske na takmičenja. Nekad u jednom mjesecu imamo dva ili više takmičenja. Opremu nabavljamo u susjednim zemljama. Jedno muško takmičarsko odijelo košta oko 400 eura, dok je za djevojčice još skuplje.

Da li je plivanje i tvoja budućnost?

Kada pomislim na budućnost, vidim sebe kao jednog od boljih plivača na ovim prostorima, a onda i kao trenera jednog dana. Mislim da je plivanje ono čime želim da se bavim cijeli život i ono što vidim važnim da bih bio srećan.

PREPORUKE

PIŠE:
TANJA JURIĆ

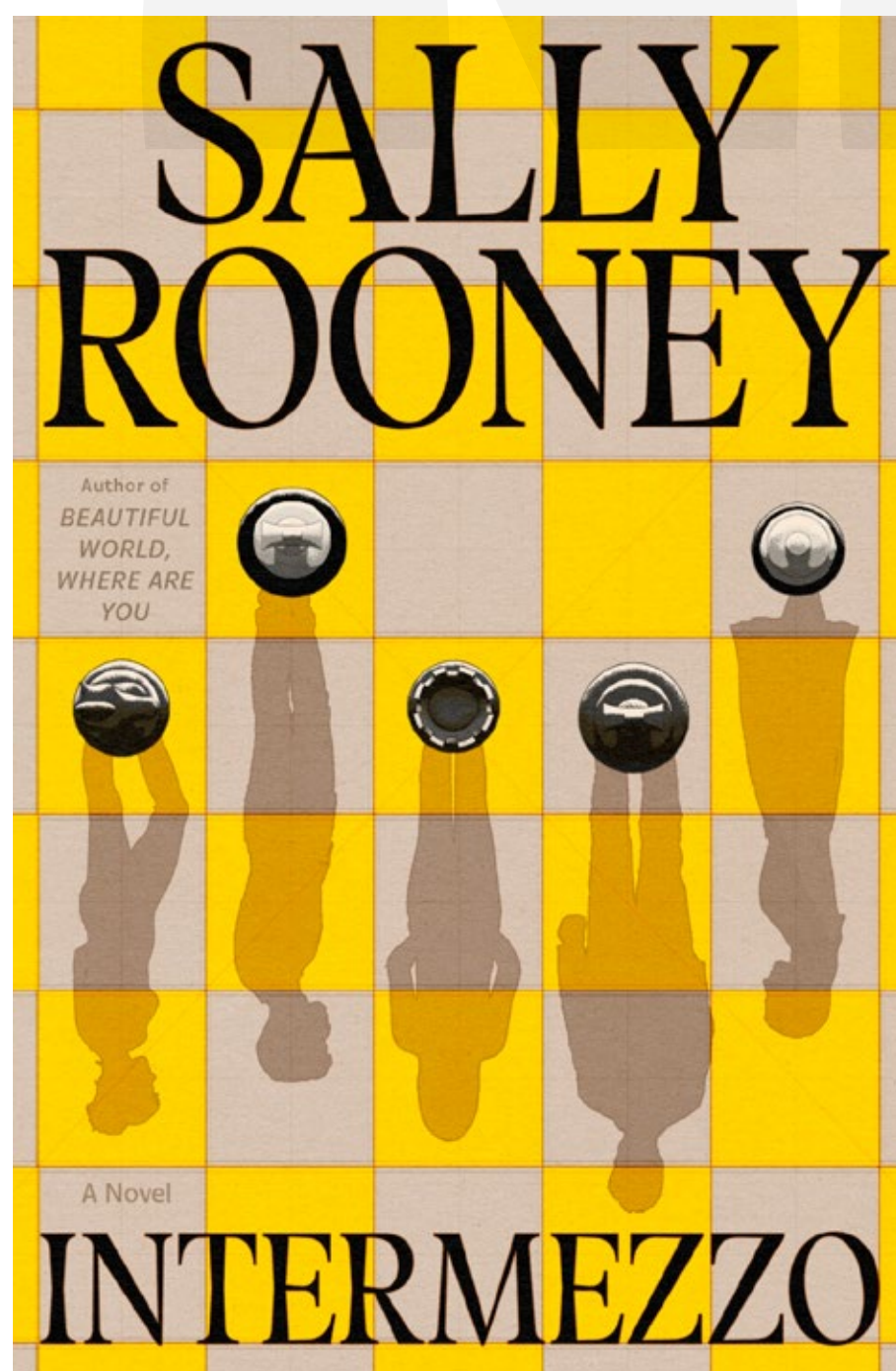
KNJIGA

„Intermezzo“ – Sali Runi

– Sali Runi

Nakon prva tri hit romana – „Razgovori s prijateljima“ (2017), „Normalni ljudi“ (2018) te „Divni svijete, gdje si“ (2021), stiže nam „Intermezzo“, novi roman cijenjene irske književnice Sali Runi. Ovoga puta njen roman pratiće dvojicu braće. Peter Koubek je 30-godišnji uspješni advokat iz Dablina, a 22-godišnji Ivan Koubek je čista suprotnost svome bratu, društveno je neprilagođen, usamljen i opsjednut šahom. Međutim, njihovu stabilnu dinamiku poljuljaće gubitak i tugovanje...

Sali Runi poznata je po smještanju svojih romana u rodnu Irsku te temama poput društvenih klasa, odnosa moći i odrastanja.

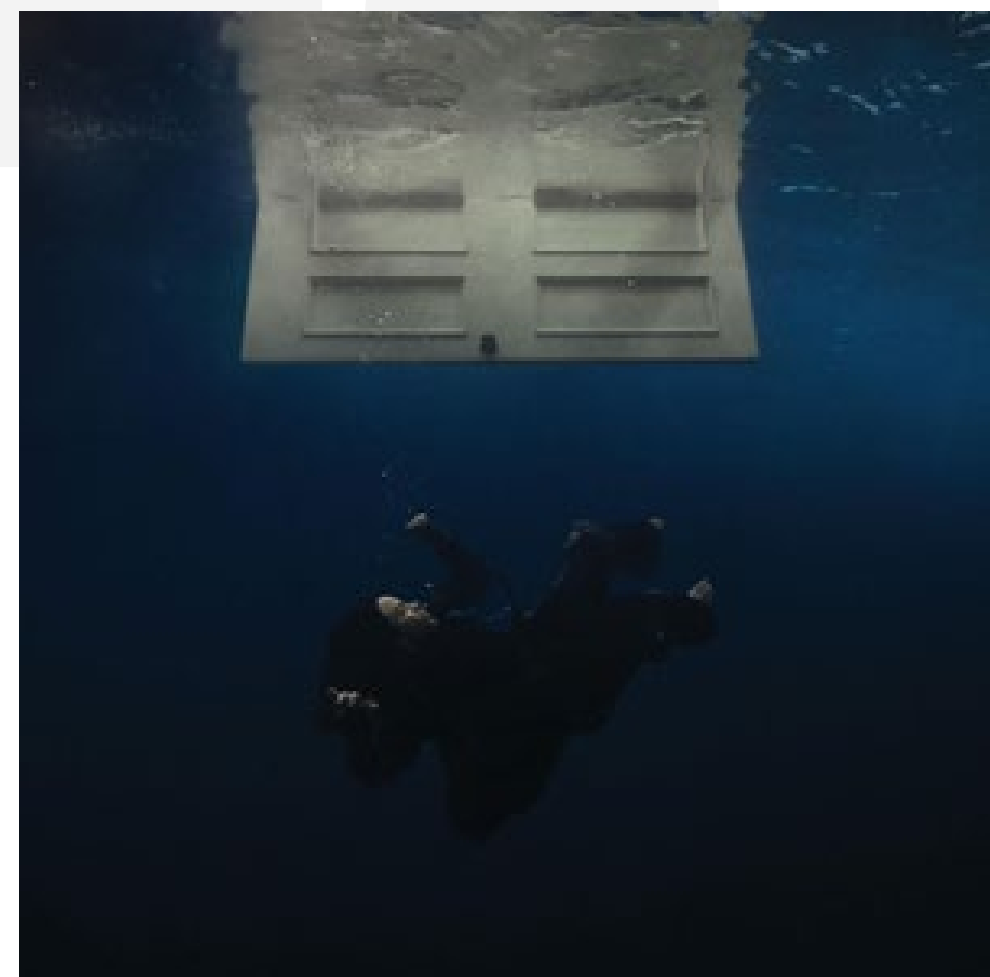

MUZIKA

„Hit Me Hard and Soft“

– Bili Ajliš

U maju ove godine Bili Ajliš objavila je novi album „Hit Me Hard and Soft“. Album sadrži deset pjesama koje su napisali Bili i njen brat Finijas O’Konel, koji je i producirao sav album. Mnogi muzički kritičari pohvalili su album te istakli lijepe melodije, poetične stihove i mudre instrumentalne odabire. Kada je objavljen, album je odmah osvojio drugo mjesto Billboard-ove muzičke liste.

SERIJA

„KUĆA ZMAJA II“ (House of the Dragon)

HBO

Druga sezona HBO Original serije „Kuća zmaja“ (House of the Dragon) premijerno je prikazana 17. juna na Max striming platformi, kao i na HBO kanalu.

Bazirana na romanu „Vatra i krv“ Džordža R. R. Martina, serija je smještena 200 godina prije događaja iz „Igre prijestola“ i otkriva priču o kući Targarjen.

Kroz osam epizoda pratimo Vesteros koji je na rubu krvavog građanskog rata između Zelenog i Crnog vijeća koja se bore za kralja Aegona, odnosno kraljicu Reniru.

Gledaoci će morati da izaberu kojoj strani kuće Targarjen pripadaju.

Prva sezona serije „Kuća zmaja“, kao i sve sezone serije „Igra prijestola“ dostupne su odmah na HBO Max striming platformi.

STRIMING PLATFORMA

Max je striming platforma Warner Bros. Discovery-ja koja nudi vrhunski sadržaj i glavno je odredište za HBO Originals, Warner Bros. filmove, Max Originals, DC univerzum, čarobnjački svijet Harija Potera, kao i za proširenu ponudu sadržaja za djecu i porodicu brendova poput Cartoon Network-a i Discovery Kids-a, nudi i animirane sadržaje za odrasle iz Adult Swim-a te najbolje programe iz područja hrane, kuće, rijaliti serija, životnog stila i dokumentaraca vodećih brendova poput Discovery Channel-a, Discovery Home & Health-a, ID-ja i mnogo više. .

Max možete aktivirati putem Moj m:tel portala.

**50%
POPUSTA**

**UZ
PRENOS
BROJA**

M:TEL BIZ TARIFE KOJE ŠTEDE – 50% POPUSTA NA PRETPLATU I TARIFNE DODATKE

*Unaprijedite vaše poslovanje uz fantastične
BIZ tarifne modele!*

PIŠE:
DARKO BAJIĆ

Prenesite svoju VPN grupu poslovnih brojeva u m:tel mrežu i ostvarite **50% popusta** na mjesečnu pretplatu i sve m:tel BIZ tarifne dodatke tokom cijelog perioda trajanja ugovorne obaveze.

Uz m:tel BIZ tarife i tarifne dodatke uživajte u savršenoj komunikaciji u zemlji i inostranstvu.

BIZ Start, BIZ Plus, BIZ Net ili BIZ Premium tarifa pružiće vam komunikaciju bez ograničenja za razgovore i poruke, kao i najbolje bonuse, čak i do 100 GB, za mobilni internet u zemlji i zemljama regiona Zapadnog Balkana.

U zavisnosti od potreba vašeg poslovanja, obogatite svoj paket tarifnim dodacima po vašem izboru – dodatnim minutama za razgovore, SMS-ovima ili internetom u zemlji i/ili inostranstvu.

Svaka poslovna grupa ima svoje potrebe za komunikacijom, a mi ćemo vam pomoći da pronađete najbolje rješenje za vaše poslovanje.

Iskoristite ovu promotivnu ponudu do kraja jula ove godine, a za više informacija o aktuelnim BIZ tarifama posjetite mtel.ba ili pozovite 0800 50 300.

RAČUN NA MAIL

ČUVAJTE PRIRODU I UZMITE 3GB!

VRIJEME JE ZA DOBRE ODLUKE!

Da li ste znali da sve račune za m:tel usluge možete dobijati putem elektronske pošte?

Korišćenjem usluge Moj račun doprinosite očuvanju životne sredine, a mi vam do 31.08.2024. godine poklanjamo i kod sa 3 GB mobilnog interneta u trajanju od 30 dana, koji možete iskoristiti na bilo kojem mobilnom broju iz m:tel mreže ili ga pokloniti dragim osobama.

imate prijatelje!

